

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE L'ECONOMIE, DE LA POLITIQUE
SCIENTIFIQUE, DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES ET CULTURELLES
NATIONALES, DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

COMMISSIE VOOR HET BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET ONDERWIJS, DE
NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE MIDDENSTAND
EN DE LANDBOUW

mardi

20-01-2004

Après-midi

dinsdag

20-01-2004

Namiddag

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders en Spirit</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>	<i>PLEN</i>	<i>Plenum (witte kaft)</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>	<i>COM</i>	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Question de Mme Magda De Meyer au secrétaire d'Etat à l'Informatisation de l'Etat, adjoint au ministre du Budget et des Entreprises publiques, sur "la protection des mineurs sur l'internet" (n° 1238)

Orateurs: **Magda De Meyer, Peter Vanvelthoven**

Question de Mme Muriel Gerken à la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable sur "la publicité orientée vers les enfants" (n° 1246)

Orateurs: **Muriel Gerken, Freya Van den Bossche**, ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable

Question de Mme Annick Saudoyer à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "les demandes d'échelonnement des dépenses liées aux cartes Mastercard et Visa" (n° 1114)

Orateurs: **Annick Saudoyer, Freya Van den Bossche**, ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable

Question de M. Melchior Wathelet à la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable sur "le respect des droits du consommateur dans le secteur aérien, et en particulier par Ryanair" (n° 1208)

Orateurs: **Melchior Wathelet, Freya Van den Bossche**, ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable

Question de M. Bart Tommelein à la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable sur "la vente de vélos dans les grandes surfaces" (n° 1220)

Orateurs: **Bart Tommelein, Freya Van den Bossche**, ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable

Question de Mme Trees Pieters à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "les prix de dumping pratiqués dans les grandes surfaces pour les produits laitiers, les légumes et les fruits" (n° 1241)

Orateurs: **Trees Pieters, Freya Van den Bossche**, ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable

INHOUD

Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de staatssecretaris voor Informatisering van de Staat, toegevoegd aan de minister van Begroting en Overheidsbedrijven, over "de bescherming van minderjarigen op het internet" (nr. 1238)

Sprekers: **Magda De Meyer, Peter Vanvelthoven**

Vraag van mevrouw Muriel Gerken aan de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling over "op kinderen gerichte reclame" (nr. 1246)

Sprekers: **Muriel Gerken, Freya Van den Bossche**, minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling

Vraag van mevrouw Annick Saudoyer aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de aanvragen tot spreiding van de uitgaven verbonden aan de Visakaart en de Mastercard" (nr. 1114)

Sprekers: **Annick Saudoyer, Freya Van den Bossche**, minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling

Vraag van de heer Melchior Wathelet aan de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling over "het naleven van de consumentenrechten in de luchtvaartsector, in het bijzonder door Ryanair" (nr. 1208)

Sprekers: **Melchior Wathelet, Freya Van den Bossche**, minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling

Vraag van de heer Bart Tommelein aan de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling over "de fietsverkoop in warenhuizen" (nr. 1220)

Sprekers: **Bart Tommelein, Freya Van den Bossche**, minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling

Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de dumpingprijzen in warenhuizen voor melk-, groenten- en fruitproducten" (nr. 1241)

Sprekers: **Trees Pieters, Freya Van den Bossche**, minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling

- Question de M. Bert Schoofs au premier ministre sur "le veto du gouvernement flamand contre la présence de ministres fédéraux lors de missions principales organisées par le gouvernement flamand à l'étranger" (n° 983) 15
- Orateurs:* **Bert Schoofs, Fientje Moerman**, ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique
- Vraag van de heer Bert Schoofs aan de eerste minister over "het veto van de Vlaamse regering tegen de aanwezigheid van federale ministers bij prinselijke missies van de Vlaamse regering in het buitenland" (nr. 983) 15
- Sprekers:* **Bert Schoofs, Fientje Moerman**, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid
- Question de Mme Trees Pieters à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "la banque-carrefour des entreprises et les guichets d'entreprises" (n° 1269) 17
- Orateurs:* **Trees Pieters, Fientje Moerman**, ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique
- Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de kruispuntbank ondernemingen en de ondernemingsloketten" (nr. 1269) 17
- Sprekers:* **Trees Pieters, Fientje Moerman**, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid
- Question de M. Dirk Van der Maelen à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "l'application éventuelle de critères sociaux, écologiques et éthiques dans le cadre des adjudications publiques" (n° 1203) 19
- Orateurs:* **Dirk Van der Maelen**, président du groupe sp.a-spirit, **Fientje Moerman**, ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique
- Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de mogelijkheid tot het hanteren van sociale, ecologische en ethische criteria bij overheidsaanbestedingen" (nr. 1203) 19
- Sprekers:* **Dirk Van der Maelen**, voorzitter van de sp.a-spirit-fractie, **Fientje Moerman**, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid
- Question de Mme Simonne Creyf à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "les mesures visant à encourager l'augmentation de la production d'électricité" (n° 1294) 23
- Orateurs:* **Simonne Creyf, Fientje Moerman**, ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique
- Vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "het stimuleren van een uitbreiding van de elektriciteitsproductie" (nr. 1294) 22
- Sprekers:* **Simonne Creyf, Fientje Moerman**, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid
- Question de Mme Muriel Gerkens à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "le traité Euratom" (n° 1291) 26
- Orateurs:* **Muriel Gerkens, Fientje Moerman**, ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique
- Vraag van mevrouw Muriel Gerkens aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "het Euratom-verdrag" (nr. 1291) 26
- Sprekers:* **Muriel Gerkens, Fientje Moerman**, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid
- Question de Mme Simonne Creyf à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "la réduction des taxes sur l'électricité" (n° 1295) 29
- Orateurs:* **Simonne Creyf, Fientje Moerman**, ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique
- Vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de vermindering van de heffingen op elektriciteit" (nr. 1295) 29
- Sprekers:* **Simonne Creyf, Fientje Moerman**, minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid

COMMISSION DE L'ECONOMIE,
DE LA POLITIQUE SCIENTIFIQUE,
DE L'EDUCATION, DES
INSTITUTIONS SCIENTIFIQUES
ET CULTURELLES NATIONALES,
DES CLASSES MOYENNES ET DE
L'AGRICULTURE

du

MARDI 20 JANVIER 2004

Après-midi

COMMISSIE VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN, HET
WETENSCHAPSBELEID, HET
ONDERWIJS, DE NATIONALE
WETENSCHAPPELIJKE EN
CULTURELE INSTELLINGEN, DE
MIDDENSTAND EN DE
LANDBOUW

van

DINSDAG 20 JANUARI 2004

Namiddag

De vergadering wordt geopend om 14.39 uur door mevrouw Dalila Douifi, voorzitter.
La séance est ouverte à 14.39 heures par Mme Dalila Douifi, présidente.

01 Vraag van mevrouw Magda De Meyer aan de staatssecretaris voor Informatisering van de Staat, toegevoegd aan de minister van Begroting en Overheidsbedrijven, over "de bescherming van minderjarigen op het internet" (nr. 1238)

01 Question de Mme Magda De Meyer au secrétaire d'Etat à l'Informatisation de l'Etat, adjoint au ministre du Budget et des Entreprises publiques, sur "la protection des mineurs sur l'internet" (n° 1238)

01.01 **Magda De Meyer** (sp.a-spirit): Mevrouw de minister, mijnheer de staatssecretaris, ik vernam via de media dat u aan kindvriendelijke websites een label wil toekennen. Graag kreeg ik wat meer informatie over hoe u dit precies zult organiseren.

Bovendien stel ik mij ook de vraag of u hierbij de W3C standaard PICS zult gebruiken. De W3C heeft namelijk een standaard ontwikkeld om websites via meta-informatie te koppelen. Ook de Europese Unie ondersteunt dit principe en verleent daarom steun aan het IRCA-project.

Voorts vraag ik mij af wat uw houding is ten overstaan van de voorstellen die het observatorium in verband met het internet heeft gedaan. Dat observatorium doet een hele reeks voorstellen en onder andere om alle websites die zich tot kinderen richten onder een bepaalde domeinnaam onder te brengen, met name "... kids.be". Overweegt u dit voorstel al dan niet toe te passen? Beschouwt u het als mogelijk dat de Belgische overheid in samenwerking met andere partners filtersoftware ter beschikking zou stellen? Mocht deze niet voorhanden zijn, ziet u dan de mogelijkheid om deze van overheidswege te laten programmeren onder de vrije software licentie GPL, zodat alle gebruikers er gratis of tegen zeer lage kosten kunnen van genieten? Bovendien zou het pakket ook door externen kunnen verbeterd worden.

01.01 **Magda De Meyer** (sp.a-spirit): J'ai appris par les médias le souhait du secrétaire d'Etat d'attribuer un label aux sites web pour enfants. Comment cette attribution sera-t-elle organisée? W3C a développé une norme concernant la liaison entre sites web par le biais de la méta-information. L'UE soutient ce principe ainsi que le projet IRCA. La norme PICS de W3C sera-t-elle retenue?

Que pense le secrétaire d'Etat de la proposition de l'observatoire de l'Internet de réunir tous les sites pour enfants sous le nom de domaine www.kids.be?

Le gouvernement fournira-t-il des logiciels de filtrage ou, si nécessaire, les fera-t-il programmer sous la licence GPL,

pour que tous les utilisateurs puissent en bénéficier gratuitement ou à bas prix et qu'ils puissent être améliorés par des personnes extérieures?

01.02 Staatssecretaris **Peter Vanvelthoven**: Mevrouw de voorzitter, eerst en vooral valt de vrouwelijke aanwezigheid in deze commissie mij bijzonder op. In vergelijking met de vorige legislatuur wijst dit op een drastische verandering.

Zoals u via de pers kon vernemen onderzoeken wij inderdaad de mogelijkheden om aan kindvriendelijke websites een label toe te kennen om alzo minderjarigen op het internet beter te kunnen beschermen. Naar aanleiding daarvan heb ik op 18 december van vorig jaar de betrokken instanties geconsulteerd, namelijk Child Focus, The Federal Computer Crime Unit, Testaankoop, de Gezinsbond, het OIVO-CRIOC en ook de VZW DNS Belgium. Zij werden alle uitgenodigd op de vergadering om de technische aspecten van een en ander te bespreken.

Dat advies werd gepubliceerd in februari van vorig jaar. Ik som de belangrijkste aspecten van dat advies op: ten eerste, de online identificatie van minderjarigen; ten tweede, filters en de classificatie van de inhoud; ten derde, het labelen en domeinnamen; ten vierde, wenselijke veranderingen en aanpassingen van de wetgeving en ten vijfde, sensibiliseringscampagnes.

Na die eerste ontmoeting is mij onmiddellijk duidelijk geworden dat op dit ogenblik klaarblijkelijk geen enkele oplossing een 100% waterdicht systeem garandeert voor de bescherming van minderjarigen op het internet. We moeten inderdaad rekening houden met het feit dat er via het internet personen actief zijn met slechte bedoelingen en dat deze personen zullen proberen om alle maatregelen die momenteel mogelijk zijn te omzeilen. We moeten inderdaad vooral oppassen dat goedbedoelde maatregelen niet averechts werken. De reden waarom bijvoorbeeld de aanbeveling om een eigen domeinnaam voor kindvriendelijke websites te introduceren onder de vorm van *www...kids*, zoals u suggereerde, niet werd weerhouden is omdat tegenwoordig geen enkel identificatiesysteem technisch sluitend is.

Volgens onder meer Child Focus is het samenbrengen van mogelijke slachtoffers in een virtuele ruimte geen goed initiatief. Dat was nochtans een van de aanbevelingen van het observatorium. Immers, naar verluidt zou dat immers inhouden dat bijvoorbeeld pedofielen zich op zulke sites kunnen voordoen als kind en er alle informatie kunnen verzamelen van nietsvermoedende kinderen, zoals wanneer de ouders thuiskomen, welke fietsroute het kind neemt naar school of wanneer het gaat voetballen. Met die informatie kunnen ze de kinderen dan gemakkelijker benaderen tijdens deze momenten, dus wanneer zij niet achter hun computer zitten.

U verwijst naar de standaard PICS. Dit is een industriestandaard die het mogelijk maakt om informatie te labelen en te filteren. Wij zullen deze PICS-standaard gebruiken indien wij in de toekomst de mogelijkheid hebben om websites te labelen, op voorwaarde dat de gebruiker geïdentificeerd kan worden.

01.02 **Peter Vanvelthoven**, secrétaire d'Etat: Nous étudions effectivement la possibilité de labelliser les sites pour enfants afin de mieux protéger les mineurs. Une réunion technique sur le sujet s'est tenue le 18 décembre, avec notamment la *Federal Computer Crime Unit*, *Test-Achats*, *Child Focus* et la Ligue des familles. L'avis rendu en février 2003 par l'observatoire de l'Internet y a également été discuté. Cet avis a trait à l'identification en ligne des mineurs, aux filtres et à la classification du contenu des sites, au label des noms de domaine, à l'adaptation de la législation et aux campagnes de sensibilisation.

Aucune solution n'est parfaite. Il y aura toujours des personnes mal intentionnées qui contourneront toutes les mesures possibles. Nous devons avant tout éviter que de bonnes intentions produisent des effets contraires. La recommandation relative à un nom de domaine propre, à savoir *www.kind.be*, n'a pas été retenue car aucun système d'identification n'est à l'heure actuelle infaillible. *Child Focus* a mis en garde contre le danger de réunir dans un seul espace virtuel les victimes éventuelles de la pédophilie.

La norme PICS est une norme industrielle censée labelliser et filtrer les informations. Lorsqu'il sera possible de labelliser et d'identifier en toute sécurité, par le biais de la signature électronique par exemple, nous utiliserons ce système.

A court terme, il n'existe donc pas de solution toute faite. Une combinaison de différentes solutions est envisageable. C'est la raison pour laquelle nous nous

Indien we in de toekomst de mogelijkheid hebben om websites te labelen, op voorwaarde dat de gebruiker geïdentificeerd kan worden bijvoorbeeld door het gebruik van de elektronische identiteitskaart, dan zullen we inderdaad die PICS-standaard waarnaar u verwijst gebruiken.

Wanneer ik stel dat er op korte termijn geen pasklare oplossing voorhanden blijkt te zijn, betekent dat natuurlijk niet dat we totaal niets moeten doen. Volgens mij is het mogelijk door een combinatie van maatregelen toch een zekere bescherming aan minderjarigen op het internet te bieden.

De meeste aandacht moet daar gaan naar preventief optreden, sensibilisering van ouders en onderwijzend personeel maar ook van de kinderen zelf. Ik denk dat er constant moet gewezen worden op het gevaar van chatruimtes, waar men kan chatten onder een schuilnaam. Ook in Europa is het zo dat bijna 50% van het budget voor de bevordering van een veiliger internetverkeer specifiek gebruikt wordt voor dergelijke bewustmakingsacties.

Ik wil hier graag verwijzen naar een initiatief, www.clicksafe.be, een website waar duidelijke tips over veilig surfen gegeven worden aan kinderen, jongeren, ouders, onderwijzend personeel. Dit initiatief wordt ondersteund door de Vlaamse overheid, de federale overheidsdienst Justitie, de politie, Child Focus en de belangrijkste internetproviders.

Een ander probleem is het gebrek aan technische kennis van de ouders waardoor ze niet altijd weten wat er bij pc-gebruik kan gebeuren. Dikwijls hebben jongeren op dat vlak een voorsprong op hun ouders wat de controle bemoeilijkt. We moeten er natuurlijk ook op letten dat de vertrouwensrelatie tussen kinderen en ouders niet verstoord wordt. Te verregaande controle zou negatief kunnen werken en zou het kind afstand doen nemen van zijn ouders. Vandaar dat aanbevolen wordt om de pc waarvan kinderen gebruik maken op een duidelijk zichtbare plaats te zetten zodat een snelle visuele controle steeds mogelijk blijft. Aan kinderen moet altijd duidelijk gemaakt worden dat bij afspraken via het internet zij steeds een vertrouwenspersoon moeten inlichten.

Tenslotte wil ik het nog kort hebben over de filters en de labels waarnaar u in uw vraag ook verwijst en waarvan we moeten vaststellen dat die vandaag inderdaad nog niet waterdicht zijn. Pedofielen hebben ondanks het bestaan van die filters nog altijd de mogelijkheid om ongemerkt contact te leggen. Zij vermijden daarbij elk woordgebruik dat kan wijzen op misbruiken en gaat proberen informatie van de kinderen los te krijgen om hen achteraf in de reële wereld te kunnen benaderen.

Filters bieden dus geen volledige garantie. Zelfs als er een regel zou zijn, zouden websites voortdurend gescreend moeten worden en dat is blijkbaar ook zeer moeilijk. Er bestaat wel iets waarvoor ik moet verwijzen naar een website en wel www.clicksafe.be. Daarop worden een aantal filters en onder andere degene die door TestAankoop worden aangeraden, gratis ter beschikking gesteld aan internetgebruikers, ouders en jongeren. Ik denk dat het niet de taak is van de overheid zelf om die filtersoftware te produceren of te verdelen, zoals u in uw vraag aanhaalt. Ik denk dat via het

intéressons actuellement à la prévention et à la sensibilisation, également à l'attention des enfants. L'UE consacre la moitié de son budget à la sécurisation de l'internet et à des campagnes de sensibilisation. Il faut attirer l'attention des enfants sur les dangers du "chat". Le site internet www.clicksafe.be propose des informations pour naviguer en sécurité et est soutenu par *Child Focus*, les pouvoirs publics flamands et fédéraux et les principaux fournisseurs d'accès.

Le manque de connaissances techniques des parents constitue un autre problème. Compte tenu de l'avance que possèdent les jeunes, les parents peuvent difficilement les contrôler. D'autre part, un contrôle excessif risque de compromettre le rapport de confiance entre le jeune et ses parents. Par conséquent, on recommande aux parents de placer le PC à un endroit visible afin de leur permettre un rapide contrôle visuel. En cas de rendez-vous par internet, il est conseillé aux enfants d'en avertir une personne de confiance.

Les filtres existant sur le marché ne sont pas étanches. En outre, il n'est guère possible de vérifier en permanence les adresses qui ont été consultées. Le site internet www.clicksafe.be fournit quelques conseils en la matière.

Il n'appartient pas aux autorités de proposer des logiciels permettant de filtrer l'accès à certains sites. D'ailleurs, nombre de logiciels sont disponibles gratuitement.

commerciële circuit vandaag reeds een heel aantal van die pakketten gratis ter beschikking worden gesteld.

Tot daar, collega, een kort overzicht van wat naar mijn inschatting vandaag mogelijk is en niet mogelijk is inzake bescherming van minderjarigen op het internet. U kan er van op aan dat dit mijn blijvende aandacht zal genieten.

01.03 Magda De Meyer (sp.a-spirit): Mevrouw de voorzitter, ik dank de staatssecretaris voor zijn uitgebreid antwoord. Het is inderdaad bijzonder moeilijk om daarin technisch in te grijpen, laat staan wettelijk in te grijpen. Dit heeft vooral met sensibilisering te maken, wat niet meer tot onze bevoegdheid behoort. Misschien zitten we dan veeleer op het Vlaamse niveau, dat weet ik niet goed. Ik denk dat er nog een heel lange weg af te leggen is wat betreft sensibilisering van de ouders die, zoals u zegt, vaak digibeten zijn, zeker bij laaggeschoolden. Er zal daar nog een grote sensibilisatieactie nodig zijn ter bescherming van de kinderen.

01.03 Magda De Meyer (sp.a-spirit): De fait, il est particulièrement difficile d'intervenir sur le plan technique et législatif. Dans ce cadre, la sensibilisation joue un rôle considérable et il nous reste un long chemin à parcourir. En effet, les parents sont souvent «digibètes», en particulier lorsqu'ils sont peu qualifiés.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 Question de Mme Muriel Gerken à la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable sur "la publicité orientée vers les enfants" (n° 1246)

02 Vraag van mevrouw Muriel Gerken aan de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling over "op kinderen gerichte reclame" (nr. 1246)

02.01 Muriel Gerken (ECOLO): Madame la présidente, je tiens à remercier mes collègues qui ont accepté que je pose ma question avant eux.

Madame la ministre, j'ai été interpellée par des parents dont les enfants jouent au football et qui se sont vu proposer par la banque Dexia, qui décidément ne manque pas de créativité pour attirer de jeunes clients, l'ouverture d'un compte au nom des jeunes joueurs de football. Ainsi, à chaque fois que leur équipe fait match nul, cette banque leur verse 1 euro sur leur compte et quand leur équipe gagne, elle leur verse deux euros.

Cette pratique leur permet d'attirer d'éventuels futurs clients et introduit, dès le plus jeune âge, la notion d'argent et la possibilité de rentabiliser une activité de loisir.

Madame la ministre, avez-vous été informée de cette démarche? Comment la considérez-vous? Avez-vous pris des dispositions à ce sujet?

02.01 Muriel Gerken (ECOLO): Dexia heeft een nieuwe reclamecampagne ontwikkeld die meer in het bijzonder gericht is op jonge voetballers. Die bank stelt hen voor om hun rekening voor één euro te crediteren in geval van gelijk spel en voor twee euro in geval van overwinning.

Hoe evalueert u die nieuwe reclametechniek waarmee een bank heel vroeg nieuwe klanten probeert aan te trekken en waarbij de rentabiliteitsgedachte rond een vrijetijdsactiviteit vanaf de jongste leeftijd wordt bevorderd?

Bent u op de hoogte van die praktijk? Hoe beoordeelt u die?

Heeft u maatregelen getroffen?

02.02 Freya Van den Bossche, ministre: Madame la présidente, madame Gerken, j'ai été informée de cette pratique. C'est la raison pour laquelle, le 6 octobre dernier, j'ai demandé au Conseil de la consommation de me proposer un ensemble de règles pouvant servir de référence pour les différents acteurs. En effet, plusieurs pratiques bancaires démontrent qu'un encadrement en la matière est

02.02 Minister Freya Van den Bossche: Ik ben op de hoogte van die praktijk. Het komt de Raad voor de Mededinging toe regels uit te vaardigen. Het zou wenselijk zijn in regels te voorzien voor de

souhaitable. Actuellement, il n'existe pas d'encadrement normatif spécifique en matière de marketing bancaire à l'égard des jeunes.

J'avais demandé que cet avis me soit fourni pour la fin du mois de décembre. Cependant, le Conseil de la consommation n'a pas encore terminé son travail et estime pouvoir rendre son avis fin février. Si vous le souhaitez, je vous le ferai parvenir.

En tout cas, la loi sur les pratiques commerciales interdit toute pratique déloyale. Cependant, il ne m'appartient pas de juger si dans ce cas il s'agit ou non d'une pratique déloyale. Cela relève de la compétence des juges.

Cela dit, il me semble qu'il serait souhaitable de pouvoir disposer d'un cadre normatif de référence, notamment en matière de politique de marketing des banques envers les jeunes.

op de jongeren gerichte marketing. De Raad werkt nog aan dat dossier en denkt dat hij zijn werkzaamheden in februari zal afronden.

Oneerlijke praktijken worden door de wet op de handelspraktijken verboden. Het komt echter de rechter toe daar uitspraak over te doen. En ik ben er niet zo zeker van dat de reclametechniek waarover u spreekt, als een oneerlijke praktijk kan bestempeld worden. Hoofdzak is dat wij over een normatief kader voor de banken beschikken, met name om de op de jongeren gerichte marketing te omkaderen.

02.03 Muriel Gerken (ECOLO): Madame la ministre, c'est donc suite aux autres messages publicitaires que vous avez notamment demandé cet avis?

02.03 Muriel Gerken (ECOLO): Heeft u een advies gevraagd na de andere reclamecampagnes?

02.04 Freya Van den Bossche, ministre: Il y a d'abord eu le site web de Dexia relatif à l'argent de poche des jeunes qui faisait preuve d'une certaine agressivité par rapport aux parents qui étaient décrits comme de "piètres sponsors". Il y a eu ensuite les actions concernant les jeunes footballeurs.

02.04 Minister **Freya Van den Bossche**: Ja. De leeftijd van de doelgroep van reclamecampagnes, gaande van het zakgeld tot de jonge voetballers, blijft dalen.

Les pratiques des banques deviennent de plus en plus graves. Les premières actions étaient destinées aux enfants à partir de 12 ans. Maintenant, elles sont déjà destinées aux enfants à partir de 10 ans. Si on continue de la sorte, dans deux ans, les enfants deviendront la cible des banques dès 6 ans.

Selon moi, certaines limites ne doivent pas être dépassées. Le moment est donc venu de prévoir un cadre normatif afin de fixer des limites aux banques.

02.05 Muriel Gerken (ECOLO): Leur avez-vous demandé où ils comptent s'arrêter?

02.05 Muriel Gerken (ECOLO): Heeft u ondertussen gevraagd om die reclamecampagnes stop te zetten?

02.06 Freya Van den Bossche, ministre: Le site web Dexia relatif à l'argent de poche était une action nationale et Dexia l'a à présent modifié.

02.06 Minister **Freya Van den Bossche**: Dexia heeft mij meegedeeld dat het geen nationale reclamecampagne betrof, maar dat het ging om een initiatief van enkele kantoren die die actie trouwens hebben stopgezet.

En ce qui concerne les jeunes footballeurs, seules quelques agences Dexia étaient concernées. Mais, suivant mes informations, elles auraient cessé cette pratique.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

03 Question de Mme Annick Saudoyer à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce

extérieur et de la Politique scientifique sur "les demandes d'échelonnement des dépenses liées aux cartes Mastercard et Visa" (n° 1114)

03 Vraag van mevrouw Annick Saudoyer aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de aanvragen tot spreiding van de uitgaven verbonden aan de Visakaart en de Mastercard" (nr. 1114)

(La réponse sera fournie par la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling)

03.01 **Annick Saudoyer** (PS): Madame la présidente, madame la ministre, certaines institutions bancaires permettent, grâce à la Mastercard, de bénéficier de deux types de remboursement, à savoir le mode de remboursement de la totalité des dépenses une fois par mois ou le mode de remboursement échelonné dans le temps. Il semble que ces institutions bancaires stipulent dans leurs critères d'admission, à la seconde formule de remboursement - celle qui est échelonnée dans le temps - qu'un client ayant l'âge de 70 ans ne peut plus bénéficier de ce remboursement échelonné, quelle que soit l'éventuelle conduite exemplaire que ce client aurait pu avoir vis-à-vis de sa banque.

Madame la ministre, ne trouvez-vous pas que ce critère peut être considéré comme une clause abusive? Ne faudrait-il pas disposer d'une cellule compétente pour ce genre de décision, permettant de cette manière de traiter les demandes de façon plus personnalisée afin d'assurer un service au public optimal? Pourriez-vous saisir la commission des clauses abusives afin de connaître son interprétation sur cette question?

03.02 **Freya Van den Bossche**, ministre: Madame la présidente, tout d'abord: "peut-on refuser un crédit à une personne de plus de 70 ans uniquement en fonction de son âge?". Je ne suis pas juge. Il appartient, le cas échéant, à un tribunal de se prononcer mais la question peut tout d'abord être examinée au regard de la loi contre la discrimination. Selon cette loi assez récente, la discrimination directe existe si une différence de traitement qui manque de justifications objectives et raisonnables est fondée sur le sexe, une prétendue race, l'âge, etc. Toute discrimination est interdite lorsqu'elle porte sur la fourniture ou la mise à la disposition du public de biens et de services.

En matière de crédit, la banque, avant d'accorder ou de refuser un crédit, doit apprécier l'ensemble des éléments de la solvabilité d'un consommateur. J'observe dans le document incriminé que vous m'avez communiqué, les motifs de refus qui peuvent être invoqués par la banque concernant directement la solvabilité de l'emprunteur: le ratio insuffisant entre les revenus et les charges, le contentieux opposition, saisie, présence dans le fichier de la Centrale des crédits aux particuliers, etc. Ce sont là des motifs plutôt raisonnables.

La seule considération de l'âge apparaît-elle comme une justification raisonnable? On peut légitimement s'interroger là-dessus. Je signale que les clauses discriminatoires sont nulles et que la victime, ou une association, peut intenter une action en cessation devant le tribunal de première instance en vue de faire cesser une telle pratique.

Vous me demandez de saisir la commission des clauses abusives. Je

03.01 **Annick Saudoyer** (PS): Bij bepaalde banken kan de bezitter van een *Mastercard* uit twee soorten afrekeningen kiezen: ofwel één keer per maand, ofwel gespreid in de tijd. Van de tweede formule lijken echter klanten boven de 70 te zijn uitgesloten.

Kan dit criterium niet als een onrechtmatig beding worden beschouwd?

Zou er geen cel dienen te zijn die zou instaan voor een meer geïndividualiseerde behandeling van de aanvragen?

Zou u deze aangelegenheid bij de Commissie voor onrechtmatige bedingen aanhangig kunnen maken?

03.02 **Minister Freya Van den Bossche**: Het is aan een rechter en een rechtbank om zich hierover uit te spreken. Wat het krediet betreft, dient de bank alle elementen betreffende de kredietwaardigheid van een verbruiker te beoordelen. De overige gronden voor weigering die in het gewraakte document voorkomen, zijn "redelijke" gronden die op de kredietwaardigheid van de verbruiker betrekking hebben. Men kan zich terecht afvragen of de leeftijd op zich als een redelijke rechtvaardiging kan worden beschouwd.

Discriminerende bedingen zijn ongeldig en het slachtoffer kan voor de rechtbank van eerste aanleg een vordering tot staking instellen, teneinde dergelijke praktijk te doen ophouden. Ik denk niet dat de regelgeving inzake onrechtmatige bedingen hier van

ne pense pas que la réglementation des clauses abusives puisse s'appliquer ici car elle n'est pas d'application lorsque l'appréciation du caractère abusif porte sur l'objet même du contrat, ce qui semble être le cas en l'espèce.

Le problème n'est pas un abus dans la relation contractuelle mais un refus de vendre un crédit à un consommateur. Le refus de vente constitue une pratique déloyale lorsque ce refus ne repose pas sur une base objective.

Je demanderai à mon administration d'examiner, en profondeur, la question suivante: Le refus de vendre un crédit en fonction du seul critère de l'âge peut-il être considéré comme une pratique déloyale au sens de la loi sur les pratiques du commerce?

Madame Saudoyer, je vous tiendrai au courant de la réponse.

03.03 Annick Saudoyer (PS): Madame la présidente, je remercie Mme la ministre pour sa réponse et j'attendrai ce courrier avec intérêt.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Question de M. Melchior Wathelet à la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable sur "le respect des droits du consommateur dans le secteur aérien, et en particulier par Ryanair" (n° 1208)

04 Vraag van de heer Melchior Wathelet aan de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling over "het naleven van de consumentenrechten in de luchtvaartsector, in het bijzonder door Ryanair" (nr. 1208)

04.01 Melchior Wathelet (cdH): Madame la présidente, je pose cette question suite au récit d'une personne relatif à un voyage qu'elle a effectué avec la compagnie aérienne Ryanair. Permettez-moi de vous situer l'histoire en quelques mots. Cette personne prend donc l'avion à Gosselies pour atterrir à Trévise. Là-bas, pas de problème, le voyage se passe très bien. Le soir, elle veut reprendre l'avion en compagnie des autres passagers avec lesquels elle avait fait le vol à l'aller. Là, on leur annonce que l'avion ne peut atterrir à cause d'un brouillard trop épais sur l'aéroport de Trévise.

Or, à ce moment, ces personnes assistent à l'atterrissage d'un avion Ryanair en provenance de Londres. Par la suite, on leur signifie que leur avion a atterri à Venise toujours pour les circonstances de brouillard trop épais sur l'aéroport de Trévise, mais ils n'ont pas la possibilité de se rendre à l'autre aéroport pour reprendre leur avion. Leur vol est donc purement et simplement annulé, le problème étant que le vol ultérieur ne pouvait être pris que quatre jours plus tard et pas aux mêmes conditions. Voilà pour le contexte.

Une proposition de règlement concernant les droits des passagers aériens est actuellement analysée au sein des instances européennes. Ce dossier relève actuellement de la compétence du Conseil qui doit l'adopter. La commissaire aux Transports en charge de ce dossier est Mme de Palacio.

Les règlements plus contraignants concernant les conditions générales de vente relatives aux contrats qui peuvent être conclus entre les passagers et les compagnies aériennes ne sont, dès lors, pas

toepassing is. Hier bestaat het probleem erin dat men op krediet weigert te verkopen aan een verbruiker. De weigering vormt een oneerlijke praktijk indien zij niet door objectieve redenen is ingegeven. Ik zal mijn administratie vragen deze vraag grondig te bestuderen en u van het antwoord op de hoogte houden.

04.01 Melchior Wathelet (cdH): Een persoon vloog met Ryanair van Gosselies naar Treviso, maar kon diezelfde avond niet terugkeren. De volgende vlucht ging pas vier dagen later, en volgens andere condities.

Op 18 december 2003 nam het Europees Parlement een voorstel van verordening aan betreffende de bescherming van de rechten van luchtreizigers in de Europese Unie (compensatie bij instapweigering, annulering van vluchten of aanzienlijke vertragingen). Of en wanneer die verordening definitief wordt aangenomen hangt van de Raad af. Volgens Europees Commissaris voor onder meer Vervoer Loyola de Palacio zou de verordening in 2005 van toepassing moeten zijn.

Sommige maatschappijen halen de vastgestelde criteria bijlange na niet. Bij Ryanair bijvoorbeeld

tout à fait réglementés. Il n'y a pas de cadre strict dans lequel ces dernières peuvent "conclure leur accord" avec les passagers. Certaines compagnies aériennes restent assez éloignées des critères voulus par la Commission européenne, lesquels ne sont, dès lors, pas contraignants. On remarque, par exemple, que les conditions figurant aux contrats offerts aux passagers par la compagnie aérienne Ryanair varient en fonction de la langue dans laquelle le contrat est conclu.

Ainsi, en français, lorsque le vol est annulé, le remboursement des frais, de l'hôtel et du vol est offert. Par contre, lorsque le contrat est conclu en italien, seul le remboursement du même vol est prévu. Voilà qui ne va pas sans poser quelques problèmes!

Lorsqu'un consommateur belge a acheté son billet à Gosselies ou par Internet - page web en français - et que son vol est annulé, il ne peut introduire une réclamation qu'en anglais. De plus, celle-ci doit être envoyée en Irlande. Par ailleurs, lorsqu'un voyageur voit son vol annulé, il ne peut pas obliger la compagnie aérienne à lui offrir un vol au même tarif que celui du billet qu'il avait acheté.

Cela m'incite à vous poser un certain nombre de questions.

Ce nouveau règlement, qui devrait être adopté en 2005, sera de la compétence du ministre Anciaux puisqu'il concerne les transports. Il me semble cependant que vous pourriez y être associée puisque cette matière concerne notamment la protection du consommateur.

La Belgique s'engage-t-elle à soutenir l'inscription de la proposition de règlement en vue du prochain Conseil européen des Transports? Cela me semblerait être une bonne chose.

L'Europe envisage-t-elle de combler l'ensemble des lacunes et des litiges en matière de voyages? Quelle est sa réelle intention à cet égard?

Ne serait-il pas opportun de mieux faire connaître la commission des litiges voyages ainsi que ses compétences auprès du consommateur? Cela pourrait, en effet, leur être utile.

Enfin, il serait important que le consommateur puisse être conscient du contenu du contrat qu'il signe et conscient des recours possibles. Par le biais de ce règlement, un minimum de sécurité juridique pourrait être offert à chacun, qu'il s'agisse des consommateurs ou des compagnies aériennes.

04.02 Freya Van den Bossche, ministre: Madame la présidente, la proposition de règlement européen visant à protéger les droits des passagers aériens a fait l'objet, en décembre 2003, d'un accord entre le Parlement européen et le Conseil. Elle doit maintenant encore être formellement adoptée par le Conseil européen des ministres des Transports. C'est le ministre de la Mobilité qui est compétent en la matière; c'est donc lui qui pourra répondre à la question concernant les dispositions européennes.

Le futur règlement européen constitue certainement une avancée spectaculaire dans la protection des droits des passagers aériens qui

gelden er andere algemene verkoopsvoorwaarden afhankelijk van de taal waarin het contract gesteld is, meer bepaald met betrekking tot de annuleringsprocedures. Bovendien moeten klachten in het Engels worden gesteld en aan de zetel van de maatschappij in Ierland worden gestuurd.

Wat is het Belgische standpunt over dat voorstel van verordening? Minister Anciaux zal ons standpunt verdedigen op de Raad van ministers van Vervoer, maar kan u daar niet bij betrokken worden?

Zal België de agendering van het voorstel van verordening op de komende Europese Raad steunen? Waarom zal de verordening pas in 2005 van toepassing zijn?

De problemen die ik heb geschetst, met als voorbeeld Ryanair, worden met dat voorstel van verordening geenszins geregeld. Wat zal de Europese Unie doen? En wanneer? Als de Unie die lacune niet aanvult, kan België dan op nationaal niveau een wettelijke oplossing uitwerken voor die ongemakken?

Moet de Geschillencommissie Reizen niet meer bekendheid krijgen bij de consument? Zo ja, hoe denkt u dat aan te pakken?

Tot slot is het geenszins de bedoeling Ryanair te nekken. Wel moet er meer rechtszekerheid zijn voor de consument én voor de maatschappijen.

04.02 Minister Freya Van den Bossche: In december 2003 werd een akkoord gesloten tussen de Raad en het Europees Parlement over het voorstel van Europese verordening inzake de rechten voor de luchtvaartpassagiers dat nu nog formeel moet worden goedgekeurd door de Europese Raad van de ministers van Vervoer. Enkel de minister van

sont victimes d'un refus d'embarquement, d'une annulation de leur vol ou d'un retard important.

Il est clair que les conditions générales de vente ne peuvent être opposables au consommateur que si celui-ci a pu en prendre connaissance et qu'elles sont indiquées de manière lisible et claire. S'il n'est pas interdit à un consommateur de souscrire un contrat dans une autre langue que sa langue maternelle ou celle de son pays, il faut évidemment qu'il en comprenne les termes. S'il ne les comprend pas, le contrat ne sera pas valable.

En matière d'emploi des langues, la loi sur les pratiques du commerce contient une seule obligation spécifique. Je cite: "Les mentions qui font l'objet de l'étiquetage, le mode d'emploi et le bulletin de garantie, doivent être libellées dans la langue ou les langues de la région linguistique où les produits et les services sont mis sur le marché".

Sur cette base, l'administration Contrôle et médiation considère que l'obligation de porter plainte auprès de Ryanair en anglais n'est pas contraire à la loi sur les pratiques du commerce mais, évidemment, pour de nombreux consommateurs, l'obstacle de la langue les dissuade de porter plainte. En tout cas, il est toujours possible de saisir les tribunaux sur la base de la réglementation sur les clauses abusives.

L'ASBL Commission des Litiges Voyages (CLV) a élaboré des conditions générales type pour les organisateurs et intermédiaires de voyages. Celles-ci prévoient une procédure d'arbitrage en son sein en cas de litige mais, malheureusement, les compagnies aériennes régulières n'en sont pas membres et ne sont dès lors pas tenues de régler les litiges par voie d'arbitrage auprès de la CLV. Comme vous le savez, la CLV est soutenue financièrement et administrativement par le SPF Economie. Il faut souligner que si la CLV bénéficie déjà d'une certaine notoriété, dans ce cas-là, elle ne peut pas intervenir.

Mobilité est ter zake bevoegd. Ik ben dus niet betrokken bij de onderhandelingen over dit akkoord.

De gebruiker moet probleemloos kunnen kennis nemen van de algemene verkoopsvoorwaarden. Hij kan een contract ondertekenen dat in een andere dan zijn moedertaal is opgesteld, maar als hij het contract niet begrijpt is het ongeldig.

Wat het gebruik der talen betreft stelt de wet op de handelspraktijken dat de taalkeuze wordt bepaald door het taalgebied waar de producten of diensten op de markt worden gebracht. Volgens het bestuur "Controle en Bemiddeling" is de verplichting om de klachten in het Engels op te stellen niet in strijd met deze wet. Tal van gebruikers hebben evenwel problemen met het taalgebruik. Het is altijd mogelijk naar een rechtbank te stappen op grond van de regelgeving inzake de onrechtmatige bedingen.

De vzw Geschillencommissie Reizen, ten slotte, heeft typemodellen van de algemene voorwaarden opgesteld ten behoeve van de reisorganisatoren en -bemiddelaars die in een arbitrageprocedure in het geval van betwistingen voorzien. Maar de reguliere luchtvaartmaatschappijen zijn er geen lid van zodat ze hun geschillen niet bij de Geschillencommissie moeten aanhangig maken. De Geschillencommissie wordt administratief en financieel door de FOD Economie ondersteund en geniet al een zekere naamsbekendheid. In dit geval kan ze echter niet optreden.

04.03 Melchior Wathelet (cdH): Comme je l'ai dit tout à l'heure, je sais que c'est le ministre Anciaux qui va devoir négocier ce règlement au sein du Conseil. Mais étant donné que le partage des compétences n'est pas exactement le même entre la Belgique et les institutions européennes, il me semble qu'il est aussi de votre ressort de bien lui montrer et de lui souligner les problèmes qui peuvent se

04.03 Melchior Wathelet (cdH): Ik weet wel dat minister Anciaux hiervoor bevoegd is, maar omdat de bevoegdheidsverdeling in België anders ligt dan bij de Europese instellingen, zou uw rol

poser au niveau de la protection du consommateur, et je ne doute pas que vous allez le faire.

Au niveau des langues, j'avais surtout voulu pointer le fait qu'un même contrat, avec les mêmes conditions générales de vente – je suppose que Ryanair envoie le même contrat à l'ensemble de ses passagers – était différent en fonction de la langue dans laquelle il était contracté. Il s'agit simplement de problèmes internes de traduction qui relèvent, à mon avis, du principe de subsidiarité au niveau européen. En effet, ce type de matière doit être réglé au niveau européen pour une meilleure efficacité et une meilleure harmonisation, d'où mon souhait que vous insistiez à nouveau auprès du ministre Anciaux pour que les négociations au niveau européen se fassent le mieux possible.

Bien sûr, au niveau du droit belge des contrats, le fait d'obliger le co-contractant à envoyer une plainte en anglais n'est peut-être pas abusif. Mais, à nouveau, au niveau de la protection du consommateur et notamment au niveau européen, par exemple en matière de produits défectueux, des avancées ont été faites pour permettre aux personnes de se plaindre dans leur langue et leur permettre un recours opportun et efficient.

Je rappelle encore que c'est vraiment dans l'intérêt des compagnies aériennes, des consommateurs et des passagers d'avoir un cadre juridique strict et clair, de sorte à obtenir une sécurité juridique la meilleure possible pour les deux contractants.

erin kunnen bestaan de problemen inzake de bescherming van de consument onder de aandacht te brengen.

Wat het taalgebruik betreft, wilde ik onderstrepen dat eenzelfde contract andersluidende bepalingen bevatte afhankelijk van de taal waarin het gesteld was. Dat komt door interne vertaalproblemen waarop mijns inziens het subsidiariteitsprincipe op Europees niveau toepasselijk is: dergelijke materies moeten op Europees niveau worden geregeld met het oog op een harmonisering van de nationale regelgevingen.

Uit Belgisch contractenrechtelijk oogpunt wordt de verplichting om klachten in het Engels te formuleren niet echt als een onrechtmatig beding beschouwd, maar op Europees niveau werd er al vooruitgang geboekt met de bedoeling dat soort situaties net te voorkomen. Rechtszekerheid is even belangrijk voor de luchtvaartmaatschappijen als voor de consument/reiziger.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

05 Vraag van de heer Bart Tommelein aan de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling over "de fietsverkoop in warenhuizen" (nr. 1220)

05 Question de M. Bart Tommelein à la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable sur "la vente de vélos dans les grandes surfaces" (n° 1220)

05.01 Bart Tommelein (VLD): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, op 7 oktober heb ik reeds in de commissie aan de minister gevraagd of het verkopen van pc's in warenhuizen in overeenstemming is te brengen met de wet op de handelspraktijken. Toen heeft de minister mij gezegd dat consumenten zelf mogen beslissen welk niveau van service ze willen en dat er dus niets op tegen is dat ze zich tevreden stellen met wat minder service in ruil voor een lagere prijs in een warenhuis ten opzichte van een kleinhandelszaak. Ik kreeg toen zelfs nog een veeg uit de pan van de minister dat dit toch wel een heel duidelijk liberaal principe was.

Daar ging het mij toen eigenlijk niet om. Ik had het voorbeeld gegeven van iemand die informatie gaat halen bij een kleinhandelszaak, waarna hij een duurzaam goed gaat kopen in een grootwarenhuis waar hij geen uitleg kan krijgen omdat het personeel er niet voor bevoegd of competent is. De minister heeft toen duidelijk gezegd dat op elke verkoper, dus ook in de grootwarenhuizen, een belangrijke

05.01 Bart Tommelein (VLD): Le 7 octobre, j'ai demandé à la ministre si la vente d'ordinateurs en grandes surfaces était conforme à la loi relative aux pratiques du commerce. La ministre m'a répondu que les consommateurs pouvaient décider librement du niveau de service qu'ils souhaitaient. Elle a ajouté que tout vendeur avait une obligation d'information à l'égard du consommateur. Or, j'ai lu dans l'hebdomadaire *De Zondag* du 11 janvier 2004 que le ministre de la Mobilité, M. Anciaux, avait l'intention d'interdire la vente de

informatieverplichting rust aan de consument.

Nu lees ik tot mijn grote verwondering in De Zondag van 11 januari 2004 dat uw collega, minister van Mobiliteit Bert Anciaux, de verkoop van fietsen in supermarkten wil verbieden. Van betutteling gesproken! Ik wil best aannemen dat de kleine fietshandelaar de consument een betere service en meer kwaliteit zal bieden dan supermarkten, maar mutatis mutandis geldt dezelfde redenering, mevrouw de minister, voor computerverkoop. Nog meer, zou ik zeggen, want een computer is volgens mij een duurzaam goed waarover technisch heel wat meer informatie moet worden gegeven aan de klant dan over een fiets, die twee wielen heeft, twee pedalen en meestal een stuur.

Het voornemen van uw collega van Mobiliteit is daarom weinig consistent met het eerdere standpunt dat u hebt ingenomen. Ik denk ook niet dat het aan de minister van Mobiliteit toekomt om de modaliteiten van de fietsverkoop te bepalen, maar wel aan u, minister van Consumentenzaken. Daarom had ik u graag gevraagd wat uw standpunt is over een eventueel verbod op de verkoop van fietsen in supermarkten. Indien u vindt dat de verkoop van fietsen in supermarkten niet kan, had ik graag vernomen of uw vroeger standpunt over de verkoop van computers in supermarkten ongewijzigd blijft. Zo ja, wat is de reden voor dit onderscheid?

05.02 Minister **Freya Van den Bossche**: Mevrouw de minister, mijnheer Tommelein, ik heb De Zondag ook gelezen. Daarin staat, ten eerste, dat minister Anciaux en de Fietzersbond samenwerken aan een totaalplan voor het fietsen en alle aspecten daarvan. Er staat ook in dat de Fietzersbond, samen met minister Anciaux, de fietsenverkoop in supermarkten een halt wil toeroepen. Voor alle duidelijkheid, minister Anciaux heeft nergens verklaard dat hij het daarmee eens is. Dat is een wens van de Fietzersbond. Er is nog geen communicatie geweest van het kabinet van minister Anciaux dat zij dat een goed idee vinden en dat zij van plan zijn zo'n verbod te verdedigen. Ik zeg wel te verdedigen, want de bevoegdheid om een dergelijk verbod op te leggen komt mij toe.

Net als bij computers ben ik van oordeel dat de afweging inzake kwaliteit, prijs en service na verkoop moet gemaakt worden door de consument zelf. Als hij graag lagere prijzen betaalt voor minder service, enzovoort, dan is zijn keuze. De keuze kan uiteraard niet meer bestaan zodra de veiligheid in het gedrang komt, wat puur theoretisch het geval zou kunnen zijn bij de verkoop van fietsen die zo gammel zijn – wat best kan, maar dat kan ook in kleinere handelszaken – dat zij uit de handel moeten worden genomen. Dat is echter een andere zaak. Daar gaat het enkel om het uit de handel nemen van een fiets omdat die niet voldoet aan de veiligheidsnormen. Het gaat zeker niet om het verbieden van het verkopen van alle fietsen in supermarkten. Volgens mij moet de consument terzake nog steeds beschikken over een zekere vrijheid.

05.03 **Bart Tommelein** (VLD): Mevrouw de minister, ik juich uw standpunt toe. Ik ben ook van mening dat wij niet moeten bepalen wat er moet verkocht worden in bepaalde winkels en dat de consument dat zelf kan beslissen. Ik kan ook heel goed begrijpen dat moet voldaan worden aan bepaalde kwaliteits- en veiligheidsnormen. Bij mijn weten zijn die veiligheidsnormen bepaald in de wet. Een fiets moet heel duidelijk aan bepaalde voorwaarden voldoen, bijvoorbeeld

bicyclettes dans les supermarchés. Qu'en pense la ministre Van den Bossche?

05.02 **Freya Van den Bossche**, ministre: J'ai moi aussi lu *De Zondag*. Le ministre Anciaux et le Fietzersbond travaillent à un plan global. Le Fietzersbond souhaite mettre un terme à la vente de vélos dans les grandes surfaces. Le ministre Anciaux n'a jamais déclaré qu'il approuvait cette idée. L'instauration éventuelle d'une interdiction de la vente relève de ma compétence. Le consommateur est libre de choisir le service qu'il souhaite. Une intervention n'est envisageable que si des vélos ne satisfont pas aux normes de sécurité. A cet égard, il ne s'agit certainement pas d'interdire toute vente de vélos dans les supermarchés.

05.03 **Bart Tommelein** (VLD): Je souscris au point de vue de la ministre. J'admets que les vélos doivent répondre à des normes légales de sécurité. Je constate toutefois que lorsqu'un groupe d'intérêts comme le Fietzersbond

goedwerkende voor- en achterlichten en reflectoren.

Er zijn een heleboel wettelijke regels en bepalingen in verband met de veiligheid van de fiets. De Fietzersbond propageert dit en ik ben zelf ook een zeer fervent fietser. Tijdens de Ronde van Vlaanderen voor amateurs klim ik elk jaar met veel plezier de Muur van Geraardsbergen op. Betekent die wettelijke regeling nu echter dat wij dit en dat moeten verbieden? Wanneer zal dit stoppen? Op het ogenblik dat een belangenorganisatie iets naar voren brengt, springen de ministers van deze regering daar onmiddellijk op. Ik vind dat niet gepast. Als men dergelijke zaken begint te zeggen, dan moeten wij straks de handel in tweedehandsfietsen ook al gaan verbieden. Ik ga ermee akkoord dat een fiets moet beantwoorden aan bepaalde minimale veiligheidsnormen, maar bepalen waar fietsen verkocht moeten worden, daartegen zal ik mij te allen tijde blijven verzetten en ik hoop u samen met mij, mevrouw de minister.

fait une déclaration, certains ministres saisissent la balle au bond.

05.04 Minister **Freya Van den Bossche**: Ik begrijp de felheid van uw repliek niet, omdat ik u heb kunnen aantonen dat ook de heer Anciaux dit nooit heeft verklaard. De heer Anciaux is niet op die kar gesprongen. De Fietzersbond is bezig met een plan uit te werken op het kabinet van de heer Anciaux en zij hebben gezegd dat zij het een goed idee vonden om dit daarin op te nemen. De heer Anciaux heeft daarop nog niet eens gereageerd. Hij is dus niet op die kar gesprongen, maar het is wel elke groep, zelfs elk individu, in deze samenleving toegelaten om een mening te hebben, die via de media of op een andere wijze te propageren en voor te stellen aan een minister om die mening te delen.

05.04 **Freya Van den Bossche**, ministre: Je ne comprends pas la véhémence de la réplique. Le Fietzersbond collabore avec le cabinet du ministre Anciaux pour élaborer un plan d'aménagement de pistes cyclables. Le ministre Anciaux n'a pas encore réagi à cette idée du Fietzersbond.

05.05 **Bart Tommelein** (VLD): Ik heb het artikel uit De Zondag niet bij, en ik zal het nog eens nakijken, mevrouw de minister, maar de perceptie bij mij, en waarschijnlijk bij heel veel Vlamingen die 's morgens bij hun pistolets De Zondag hebben gelezen, was dat de heer Anciaux dit idee niet ongenegen was. Ik vraag het aan u, als minister van Consumentenzaken, om te voorkomen dat de heer Anciaux zou meegaan in de richting van de Fietzersbond.

05.05 **Bart Tommelein** (VLD): J'ai plutôt eu l'impression que le ministre Anciaux n'était pas défavorable au projet. J'espère que la ministre Van den Bossche saura le dissuader à temps.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 **Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de dumpingprijzen in warenhuizen voor melk-, groenten- en fruitproducten" (nr. 1241)**

06 **Question de Mme Trees Pieters à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "les prix de dumping pratiqués dans les grandes surfaces pour les produits laitiers, les légumes et les fruits" (n° 1241)**

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Leefmilieu, Consumentenzaken en Duurzame Ontwikkeling)

(La réponse sera fournie par la ministre de l'Environnement, de la Protection de la consommation et du Développement durable)

06.01 **Trees Pieters** (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mijn vraag was inderdaad gericht aan de minister van Economie omdat het hier gaat over concurrentiemaatregelen. Maar goed, ik zal ze stellen aan de minister die aanwezig is.

06.01 **Trees Pieters** (CD&V): A une question d'un collègue du Parlement flamand sur les prix défiant toute concurrence que pratiquent les grandes surfaces pour les fruits et les légumes, le

Mijn vraag is het resultaat van een discussie in het Vlaams Parlement

met de Vlaamse minister van Landbouw, Leefmilieu en Ontwikkelingssamenwerking in verband met dumpingprijzen in warenhuizen voor melk, groenten en fruitproducten. Minister Sannen heeft geantwoord dat het voor hem onaanvaardbaar is dat de producenten en niet de supermarkten opdraaien voor de kosten die verbonden zijn aan stuntprijzen om klanten te lokken. Daarom kom ik die zaak even bij de federale overheid aankaarten.

Meer en meer wordt de vraag gesteld of voor dergelijke producten geen antidumpingregels kunnen worden opgesteld die zouden verhinderen dat de prijzenslag die op dit moment heerst extreme vormen gaat aannemen. De vraag is natuurlijk: hoe kan men juridisch een kostprijs vaststellen en hoe kan men controleren dat een kostprijs de reële kostprijs is en welk deel erboven de winst of het zogenaamde overschot?

Wij stellen vast dat de ons omringende landen – Frankrijk, Duitsland en Nederland – op dat vlak toch al wat inspanningen gedaan hebben, of men het antidumpingregels noemt of anders. In Frankrijk is er sinds augustus vorig jaar een verbod om bederfelijke producten te verkopen onder de inkoopprijs. Ook in Duitsland mogen supermarkten niet onder de inkoopprijs verkopen. Ook in Nederland kent men reeds enkele regels rond de prijsdumping. In Vlaanderen is er enkel een initiatief van de Boerenbond die afspraken maakte met warenhuizen, supermarkten, opdat zij zich houden aan een minimumprijs voor melk. Maar dat is dan ook het enige. Mijn vraag is dan ook: kunnen hier in België dergelijke antidumpingregels worden toegepast? Zijn er contacten terzake met de land- en tuinbouwsector, met de grootwarenhuizen, met de supermarkten, en eventueel met de consumenten en met de milieubewegingen om dat probleem op te lossen?

06.02 Minister **Freya Van den Bossche**: Mevrouw de voorzitter, ik kan zeker een antwoord verstrekken wat betreft het deel van de materie waarvoor ik bevoegd ben.

Via de wet op de handelspraktijken voor de bescherming van de consument ben ik ook betrokken bij uw vraag omdat de artikelen 40 en 41 handelen over de verkopen met verlies. Op een verkoop met verlies staat een principieel verbod. Verkoop met verlies wordt gedefinieerd als elke verkoop van een product aan een prijs die lager ligt dan de aankoopprijs of die slechts een heel beperkte winstmarge oplevert.

Er zijn echter een aantal uitzonderingen op dat principe en de uitzondering is dat bederfbare producten die niet langer kunnen worden bewaard, wel onder de aankoopprijs kunnen worden verkocht met als enige reden dat die producten anders niet meer zouden verkocht geraken. Dat is volgens mij wel verantwoord. Het gaat om producten die binnen de kortste keren moeten worden geconsumeerd of die anders verloren zijn en waarvoor de consument in ruil minder moet betalen. Uiteraard moet het uitsluitend gaan om producten zoals groenten en fruit en andere voedingswaren die een uiterste houdbaarheidsdatum, een uiterste verbruiksdatum hebben.

Deze uitzondering mag absoluut niet tot gevolg hebben dat

ministre flamand Sannen a répondu qu'il trouvait inacceptable que les producteurs aient à supporter les conséquences des prix-chocs destinés à attirer la clientèle.

Il s'agit d'une compétence fédérale. La question de l'opportunité de règles antidumping pour empêcher que la guerre des prix prenne une tournure excessive se fait de plus en plus pressante. Reste à savoir comment il est possible de déterminer juridiquement le prix réel d'un produit. Les pays qui nous entourent ont déjà fait des efforts en la matière. En Flandre, seul le Boerenbond a conclu un accord avec les grandes surfaces en vue de respecter un prix minimal pour le lait.

Des règles antidumping peuvent-elles être instaurées et des contacts ont-ils été pris à cet effet avec les secteurs de l'agriculture et de l'horticulture, avec la grande distribution et avec les associations de défense des consommateurs et de l'environnement?

06.02 **Freya Van den Bossche**, ministre: Par le biais de la loi sur les pratiques du commerce, je suis, compétente pour cette matière, au même titre que Mme Moerman. Cette loi interdit la vente à perte ainsi que la vente avec une marge bénéficiaire insuffisante. Des exceptions dérogent à ce principe. Les denrées périssables en passe de franchir la date de péremption peuvent être vendues à perte. A mes yeux, cela ne signifie nullement que les grandes surfaces peuvent vendre de tels produits à perte pendant une longue période. Cette exception doit donc faire l'objet d'une interprétation stricte. A mon estime, les différentes parties de la législation qui relèvent de mes attributions sont suffisamment sévères.

handelszaken deze producten met verliesverkoop gedurende een ruime periode aanbieden. Het mag geen automatisme zijn. Deze uitzondering moet strikt worden geïnterpreteerd. Het mag alleen gaan om de verkoop van een product met verlies met een heel beperkte toepassing in de tijd, te weten op het moment dat de goederen de bedorven staat naderen. Wat die aspecten van de wetgeving betreft, waarvoor ik duidelijk bevoegd ben, is er geen wijziging nodig is omdat er al een vrij strikte reglementering bestaat, althans als de bepalingen correct worden toegepast.

06.03 Trees Pieters (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, er bestaat inderdaad een wettelijk verbod op verkoop met verlies. Dat weten we, maar het gaat hier over zuivelproducten en producten uit de groenten- en fruitsector. Die producten zijn inderdaad maar een beperkte tijd houdbaar. Na een aantal dagen zijn die bedorven. Men kan zeggen dat die producten snel de deur uit moeten, maar het probleem is dat men ze niet onder de kostprijs mag verkopen. Daarop hoor ik u niet antwoorden. Men kan er wel tijdelijk voor zorgen dat ze goedkoper de deur uitgaan, maar mijn punt is dat ze niet onder de kostprijs mogen worden verkocht. Grootwarenhuizen doen dat wel in concurrentie met het kleine winkeltje om de hoek dat dit niet kan. Dat is oneerlijke concurrentie. In Frankrijk heeft men dit aangepakt. Ik vraag u of men in dit land een dergelijke maatregel kan nemen om ook de grootwarenhuizen – het gaat altijd over die eeuwige concurrentie tussen grootwarenhuizen en de kleine zelfstandigen – te verplichten om niet onder de kostprijs te verkopen.

06.04 Minister Freya Van den Bossche: Ik kan u op een deel van uw vraag antwoorden. Ik geef u volmondig en 100 procent gelijk dat niemand onder de aankoopprijs mag gaan, ook niet als het gaat over bederfbare waren, vlak voor de datum waarop ze bederven.

06.05 Trees Pieters (CD&V): Onder de kostprijs.

06.06 Minister Freya Van den Bossche: Ik denk dat we hetzelfde bedoelen. Dat mag inderdaad niet. Ik geef u gelijk. Als iemand dat doet, is dat al strafbaar op basis van de wet op de handelspraktijken.

Ik weet niet of u meent dat dit een voldoende bescherming is, dan wel dat u verwacht dat mevrouw Moerman in het licht van het concurrentie- en prijsbeleid, waarvoor zij uitsluitend bevoegd is, extra maatregelen neemt. In ieder geval kan elke handelaar die nadeel ondervindt – een kleinhandelaar of een middenstander – van wat een aantal grote supermarkten blijkbaar doen, klacht indienen. Hij staat recht in zijn schoenen en heeft echt een nadeel. Ik denk dat dit al een vrij goede wettelijke bescherming is. Ik neem het engagement om die zeker niet te versoepelen.

06.07 Trees Pieters (CD&V): Vermits het fenomeen zich voordoet, mevrouw, is het een teken dat de wet op verkoop met verlies niet wordt toegepast of dat daarop geen controle is. Dat is de enige discussie. De grootwarenhuizen draaien daar hun hand niet voor om. Zij hebben een zeer breed gamma aan producten. Als men vandaag de appelsienen en morgen de bananen onder kostprijs verkoopt, zal daar geen haan naar kraaien, tenzij er een betere controle komt, ofwel een soort antidumpingmaatregel, naar het voorbeeld van Nederland en Duitsland. Als u zegt dat u er niets aan kunt doen, moet ik mijn vraag inderdaad terug bij mevrouw Moerman indienen en

06.03 Trees Pieters (CD&V): Les produits laitiers, les fruits et les légumes sont évidemment des denrées périssables et doivent donc pouvoir être vendus rapidement. Il s'agit-là d'une concurrence déloyale des grandes surfaces à l'égard de la petite épicerie de quartier. La France s'est attelée au problème. Ma question est donc de savoir si la Belgique ne devrait pas suivre cet exemple.

06.06 Freya Van den Bossche, ministre: Chaque commerçant peut déposer une plainte. La protection légale me semble suffisante sur ce plan. Mais peut-être la ministre de l'Economie pourrait-elle prendre des mesures supplémentaires, eu égard à ses compétences en matière de politique des prix et de la concurrence.

06.07 Trees Pieters (CD&V): Le fait que les grandes surfaces vendent à perte démontre déjà que la loi n'est pas appliquée. Les supermarchés disposent d'une gamme variée et peuvent facilement se permettre de telles pratiques. Ce qui est possible chez nos voisins, doit également l'être chez nous. Si Mme la secrétaire

vragen of zij dat wil controleren, want het verbod op verkoop met verlies is in deze kwestie onvoldoende.

d'Etat estime qu'il n'est pas nécessaire de prendre des mesures supplémentaires dans le cadre de ses compétences, je poserai ma question à la ministre de l'Economie.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 Vraag van de heer Bert Schoofs aan de eerste minister over "het veto van de Vlaamse regering tegen de aanwezigheid van federale ministers bij prinselijke missies van de Vlaamse regering in het buitenland" (nr. 983)

07 Question de M. Bert Schoofs au premier ministre sur "le veto du gouvernement flamand contre la présence de ministres fédéraux lors de missions princières organisées par le gouvernement flamand à l'étranger" (n° 983)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid)

(La réponse sera fournie par la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique)

07.01 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik heb er geen probleem mee mevrouw Moerman de vraag te laten beantwoorden. De vraag is trouwens al een tijdje oud: ze dateert van twee weken voor Kerstmis. Ze heeft, denk ik, een aantal omzwervingen gemaakt alvorens hier vandaag op de agenda te belanden. Maar goed, ik heb nog steeds niets vernomen via de pers en vermoed dus dat er ondertussen misschien wel een en ander is geregeld achter de schermen, of dat er besprekingen zijn geweest. Het antwoord op de vraag zal misschien wel duidelijkheid brengen.

07.01 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): En décembre, la ministre flamande, Mme Ceysens, a indiqué qu'elle ne souhaitait plus voir de ministres fédéraux participer à des missions princières pour la Flandre. Elle est allé jusqu'à menacer de suspendre le financement de l'Agence pour le commerce extérieur.

Waarover gaat het? Begin december verklaarde Vlaams minister van Economie Ceysens dat men liever niet had dat federale ministers prinselijke missies vanwege de Vlaamse regering zouden blijven vergezellen. Er werd zelfs een dreigement uitgesproken wanneer dat zou blijven duren. Men noemde dat federale recuperatie en stelde dat de aanwezigheid van federale ministers niet aangewezen noch noodzakelijk was. Ik citeer uit de berichten. Wanneer de federale regering dat zou willen volhouden, werd het dreigement geuit dat men wel eens de financiering van het agentschap van Buitenlandse Handel zou kunnen stopzetten. Blijkbaar is dat geen federaal agentschap.

Quel voyage ou faits ont inspiré ce ressentiment? A quelles missions princières flamandes se sont joints des ministres fédéraux? Quelle en était la raison? Le gouvernement fédéral est-il disposé à satisfaire la demande de la Flandre?

Mijn vraag is dan ook welke concrete reis en feiten of incidenten aan de basis liggen van dat standpunt van de Vlaamse regering? Hoeveel Vlaamse prinselijke missies werden door de federale regering vergezeld? Welke federale ministers waren daarbij betrokken? Wat is de oorzaak of de ratio legis dat een federale minister die missies zou vergezellen? Is of was de federale regering bereid in te gaan op het verzoek – eufemistisch uitgedrukt – van de Vlaamse regering? Tweederde van het budget van het agentschap van Buitenlandse Handel wordt immers gefinancierd door Vlaanderen. Wanneer die injectie zou wegvallen, zou het agentschap ook wel eens met moeilijkheden te kampen kunnen krijgen. Ik dank u alvast voor uw antwoord, mevrouw de minister.

07.02 Minister Fientje Moerman: Mevrouw de voorzitter, de vraag was gericht tot de eerste minister, wiens antwoord nu volgt.

07.02 Fientje Moerman, ministre: Je vous donne lecture de la

Ten eerste, bij de handelsmissies die worden voorgezeten door Zijne Koninklijke Hoogheid prins Filip is het inderdaad zo dat de prins wordt vergezeld door een federaal minister. Dit werd zo afgesproken bij de oprichting van het agentschap voor de Buitenlandse Handel. Dat is de reden waarom ik, die in de federale regering verantwoordelijk ben voor Buitenlandse Handel – zeg ik dan zelf – de prins bij dergelijke missies vergezel.

Ten tweede, de ministers van de Gewesten die in de Gewestregering bevoegd zijn voor buitenlandse handel, zijn tijdens deze handelszendingen ten volle bevoegd voor exportpromotie en treden dienaangaande inhoudelijk als woordvoerder op.

07.03 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): Dit is een zeer zuinig antwoord. Er werd niks geantwoord over het standpunt van de Vlaamse regering. De federale regering zegt hier blijkbaar vandaag dat de Vlaamse regering op haar hoofd kan gaan staan en dat zij altijd iemand meestuurt. Mijn vraag is gewoon: zal in de toekomst nog een federale minister die reizen vergezellen? Zo ja, wat is er dan gebeurd met die nogal boude uitspraak van de Vlaamse regering? Heeft u daar verder iets over vernomen vanwege de Vlaamse regering? Zijn er bijvoorbeeld nog missies gepland waarop u, mevrouw de minister, zou meegaan? Ik zit na dit antwoord, eerlijk gezegd, met meer vragen dan toen ik mijn oorspronkelijke vraag indiende.

07.04 Minister Fientje Moerman: De vraag was gericht tot de eerste minister en ik heb ook in die zin geantwoord. Wat betreft de planning van handelsmissies, mijnheer Schoofs, dat was niet het voorwerp van uw vraag, maar die worden bepaald door het agentschap voor de Buitenlandse Handel. Dat is hier in een vorige vraag, van u of van iemand anders, al eens verduidelijkt. Er zijn er inderdaad een aantal vastgelegd.

U vraagt mij dit uit mijn geheugen waardoor de data misschien wel foutief kunnen zijn. Ik geloof dat er één is begin maart naar Dubai en Oman en één begin mei naar Turkije.

07.05 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): Wanneer Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip met de handelsmissies van het Vlaams Parlement meegaat, gaat u ook altijd mee?

07.06 Minister Fientje Moerman: De twee missies die ik heb opgesomd, zijn missies waartoe werd besloten door de raad van bestuur van het Agentschap voor Buitenlandse Handel. Het zijn dus geen Vlaamse missies.

Ik wil het antwoord dat ik u heb gegeven op uw vraag gericht aan de eerste minister nogmaals herhalen. Bij handelsmissies die worden voorgezeten door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Filip wordt de prins inderdaad vergezeld door een federaal minister. Dat werd zo afgesproken bij de oprichting van het Agentschap voor de Buitenlandse Handel. Het gaat wel degelijk over die missies.

07.07 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): Ik denk dat de eerste minister

réponse du premier ministre.

Les missions commerciales présidées par le Prince Philippe sont accompagnées d'un ministre fédéral. Il en a été convenu ainsi lors de la création de l'Agence pour le commerce extérieur. Les ministres des Régions compétents en matière de commerce extérieur en sont les porte-parole pour ce qui est de leur contenu.

07.03 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): C'est là une réponse très lacunaire. Quel est le point de vue du gouvernement flamand? Ai-je bien compris que le gouvernement fédéral entend toujours déléguer l'un de ses membres. Comment le gouvernement flamand réagit-il à cette décision? Quelles missions commerciales sont encore prévues?

07.04 Fientje Moerman, ministre: Je vous ai fourni la réponse du Premier ministre. La planification de missions commerciales à venir n'était pas l'objet de la question. Si mon souvenir est exact, l'Agence pour le commerce extérieur a prévu une mission début mars à Dubaï et Oman et début mai en Turquie.

07.05 Bert Schoofs (VLAAMS BLOK): Lorsque le prince Philippe participe à une mission commerciale du Parlement flamand, Mme Moerman l'accompagne-t-elle à chaque fois?

07.06 Fientje Moerman, ministre: J'ai accompagné deux missions après que le conseil d'administration de l'Agence pour le commerce extérieur a pris une décision à ce sujet. Il ne s'agit pas de missions flamandes.

07.07 Bert Schoofs (VLAAMS

mijn vraag toch nog eens zelf mag komen beantwoorden.

BLOK): J'inviterai le premier ministre à venir répondre lui-même à ma question.

De **voorzitter**: U heeft het recht daarom te verzoeken. Mevrouw Moerman heeft geantwoord vanuit haar bevoegdheid.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

La question n° 1130 de M. Olivier Chastel est reportée à une date ultérieure.
De vraag nr. 1226 van de heer Carl Devlies wordt nogmaals verschoven naar een latere datum.

08 Vraag van mevrouw Trees Pieters aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de kruispuntbank ondernemingen en de ondernemingsloketten" (nr. 1269)

08 Question de Mme Trees Pieters à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "la banque-carrefour des entreprises et les guichets d'entreprises" (n° 1269)

08.01 **Trees Pieters** (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, de zaak van de kruispuntbank wordt een eindeloze problematiek. Op 14 januari heb ik een vraag terzake ingediend. Ondertussen kan ik reeds drie nieuwe vragen indienen omdat de problemen zich accumuleren. Een aantal vragen heb ik deze namiddag opgesteld, naar aanleiding van nieuwe informatie die mij werd verstrekt. Ze zijn niet allemaal aan u gericht. Ik wens ook staatssecretaris Van Quickenborne te ondervragen die fenomenale uitspraken heeft gedaan.

De kruispuntbank blijft een probleem. Het is medio januari, ongeveer zeven maanden na het opstarten van de KBO en ondernemingsloketten. De mislukte start ervan heeft de overheid ondertussen miljoenen euro gekost. Ik houd het bij de kostprijs van de ondernemingsloketten. Mevrouw de minister, wat zijn de meerkosten sinds de opstart in juli 2003? Naar verluidt heeft de KBO ondertussen weer gewerkt, maar was deze slechts tijdelijk voor de ondernemingsloketten toegankelijk. De kruispuntbank zou het hebben laten afweten. Soms blijkt de kruispuntbank dan weer wel toegankelijk te zijn. Dit creëert ongelooflijk veel problemen. Indien men een nieuw ondernemingsnummer invoert en heel het systeem blokkeert, moet men wachten en het nummer er opnieuw uithalen. Dat is ongelooflijk vervelend voor de loketten.

Tweede vraag. Kunt u me de concrete stand van zaken geven in de werking van de kruispuntbank? Wat heeft de crisismanager Christian Vinck ondertussen gedaan? Dag na dag laten de ondernemingsloketten weten dat zij in financiële moeilijkheden geraken en dat ze extra personeel hebben moeten inzetten. Zij vragen de overheid deze extra kosten te vergoeden. Ondertussen is er reeds een unie van ondernemingsloketten opgericht, die bij de overheid aanklopte om meer middelen te krijgen.

Derde vraag. Wat heeft het overleg met de unie opgeleverd?

Mevrouw de minister, het wordt stilaan duidelijk dat de ondernemingsloketten met de door hen gepresteerde diensten voornamelijk in onderaanneming voor de overheid, te weinig vergoeding ontvangen en sluiten of afhaken. Naar aanleiding van de

08.01 **Trees Pieters** (CD&V): Environ sept mois après le lancement de la Banque-carrefour des entreprises et des guichets d'entreprises, les problèmes continuent de s'amonceler. Le départ manqué des guichets d'entreprises a déjà coûté des millions d'euros aux pouvoirs publics.

A combien se montent les coûts supplémentaires depuis le début, en juin 2003?

La Banque-carrefour n'a jamais fonctionné que d'une façon fragmentaire.

Quel est l'état actuel de la situation?

Quel progrès le manager de crise a-t-il enregistré?

La concertation avec l'Union des guichets d'entreprises, qui se plaignent toujours plus de difficultés financières, a-t-elle porté ses fruits?

De nombreux guichets d'entreprises ferment ou décrochent parce que l'indemnisation qu'ils reçoivent est insuffisante.

Quand les pouvoirs publics adapteront-ils cette

goedkeuring van de wet Picqué-Daems hebben we beklemtoond dat de vergoedingen voor de ondernemingsloketten onvoldoende zouden blijken. Op dit ogenblik komen daar de kosten voor extra personeel en de extra moeilijkheden nog bij. De ondernemingsloketten geraken in grote problemen. Wanneer zal de overheid de vergoedingen herzien?

08.02 Minister **Fientje Moerman**: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Pieters, ten eerste, FEDICT heeft groen licht gegeven voor het volledig heropstarten van het systeem KBO-WI.

Ten tweede, wat het functioneren van de verbinding van de ondernemingsloketten met de KBO-WI-toepassing betreft, hebben we sinds 10 december 2003 - datum waarop de ondernemingsloketten in READ werden aangesloten - geen enkele klacht ontvangen met betrekking tot eventuele problemen van verbinding, noch via de helpdesks van de KBO, noch via onze wekelijkse contactvergaderingen.

Ten derde, naar aanleiding van de vergadering van woensdag 7 januari 2004 hebben de vertegenwoordigers van de loketten geen enkel bezwaar geuit tegen de overgang naar UPDATE. In rekentaal betekent dit dat de ondernemingsloketten zelf rechtstreeks de gegevens kunnen invoeren op 15 januari. De eerste weken volgend op die datum gelden als een proefperiode.

Ten vierde, het is overigens wel juist dat bepaalde federale overheidsdiensten recentelijk problemen hebben ondervonden met de informaticaverbinding met de Kruispuntbank voor Ondernemingen. Na technische verificatie is gebleken dat de oorsprong van die problemen niet lag in het netwerk van de FOD Economie, maar in het eigen netwerk van de FOD, dus de FOD waarvan die diensten afhangen. Die problemen worden nu verholpen.

Wat betreft de kosten van de bijkomende werken die door de Belgische Staat werden toegestaan in het dossier, wordt verwezen naar punt 3 van het antwoord op de schriftelijke parlementaire vraag nummer 0005 van de heer Yves Leterme van 7 augustus 2003. Ik bezorg u een kopie. Dat antwoord heeft ook al in de notulen van de Kamer gestaan.

De vraag over de vergoeding van de ondernemingsloketten zelf maakt momenteel het voorwerp uit van stappen vanwege de door u geciteerde Unie van Ondernemingsloketten bij bepaalde regeringsleden. Ik verwijs daarbij in het bijzonder naar mijn collega Laruelle, die dat onderdeel van het KBO-dossier van nabij volgt.

08.03 **Trees Pieters** (CD&V): Mevrouw de minister, afgaande op uw antwoord, zijn er geen problemen.

Gisteren ben ik nog ter plekke geweest, onder meer bij de griffies. Er was wel degelijk een probleem. Daarover heb ik het nu echter niet gehad. Ook bij de ondernemingsloketten in Brugge zijn er nog problemen. De toegang verloopt niet zo vlot als u beweert. De KBO is niet constant bereikbaar.

Wat de vergoeding betreft, zal ik graag het antwoord op de

indemnisation?

08.02 **Fientje Moerman**, ministre: Fedict a donné le feu vert pour le redémarrage complet du système.

Depuis le 10 décembre 2003, date du raccordement à READ, nous n'avons pas enregistré la moindre plainte des guichets d'entreprises concernant le fonctionnement de la connexion.

Lors de la réunion du 7 janvier 2004, les représentants des guichets n'ont émis aucune objection au passage au système UPDATE qui permet aux guichets de directement introduire eux-mêmes des données.

Ce qui est vrai, c'est que certains services publics fédéraux ont eu récemment des difficultés avec la liaison informatique de la Banque-carrefour. Après vérification, il est apparu que ces difficultés étaient dues au réseau même du SPF dont dépendent ces services. Ces problèmes sont en voie d'être résolus.

En ce qui concerne les coûts des travaux supplémentaires, je vous renvoie à la question de M. Leterme du 7 août 2003.

L'Union des guichets d'entreprise a déjà approché certains membres du gouvernement au sujet de l'indemnité. Je renvoie Mme Pieters à ma collègue, la ministre Sabine Laruelle.

08.03 **Trees Pieters** (CD&V): Si j'en crois la ministre, il n'y a pas de problèmes. Mais on ne peut nier qu'il y en ait notamment dans les greffes. Et le système n'est pas non plus joignable en permanence dans les guichets de Bruges.

J'ai interrogé plusieurs fois Mme Laruelle au sujet des indemnités et

schriftelijke vraag van collega Yves Leterme met interesse lezen. Ik je n'ai pas obtenu de réponse.
lees inderdaad niet alle schriftelijke vragen en antwoorden na.

Wat de vergoeding van de overheid aan de ondernemingsloketten betreft, moet ik u eerlijk zeggen dat ik minister Laruelle daarover al meerdere keren, naar aanleiding van de beleidsnota en naar aanleiding van andere kwesties, heb ondervraagd. Ik heb echter geen antwoord gekregen. U hebt waarschijnlijk ook het artikel in de Knack van 7 januari gelezen. Daarin staat: "Fientje Moerman erfde nachtmerries van haar voorganger Rik Daems". Voormalig minister Picqué is er niet bij vernoemd, maar hij speelt evenzeer een rol. In dat artikel richt men zich specifiek tot u. Maar goed, ik heb het in eerste instantie aan minister Laruelle gevraagd. Omdat zij mij daarover geen antwoord gaf, blijf ik maar voortzagen totdat ik een antwoord krijg.

08.04 Minister **Fientje Moerman**: De bevoegdheidsverdeling binnen de regering wordt tot nader order niet door een weekblad bepaalt, die ligt vast. De loketten als dusdanig zijn een bevoegdheid van mevrouw Laruelle, dus moet ik u naar haar verwijzen. Voor het onderdeel KBO zelf denk ik dat ik u genoegzaam heb geantwoord.

De **voorzitter**: Mevrouw de minister, had u hetzelfde antwoord voorbereid op de vraag van collega Bourgeois handelend over hetzelfde onderwerp?

08.05 Minister **Fientje Moerman**: Nee mevrouw de voorzitter, er was een bijkomend element bij de vragen van de heer Bourgeois.

De **voorzitter**: Aangezien collega Bourgeois niet aanwezig is en er toch een ander antwoord voorzien is, stel ik voor dat we de vraag uitstellen, maar dat het secretariaat misschien eerst contact opneemt met collega Bourgeois.

08.06 Minister **Fientje Moerman**: Mevrouw de voorzitter, heel kort, er was één element in de vraag van de heer Bourgeois dat niet voorkwam in de vraag van mevrouw Pieters.

De **voorzitter**: We zullen dan de suggestie doen aan collega Bourgeois om zijn vraag opnieuw met uw vraag samen te voegen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

09 Vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de mogelijkheid tot het hanteren van sociale, ecologische en ethische criteria bij overheidsaanbestedingen" (nr. 1203)

09 Question de M. Dirk Van der Maelen à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "l'application éventuelle de critères sociaux, écologiques et éthiques dans le cadre des adjudications publiques" (n° 1203)

09.01 **Dirk Van der Maelen** (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in de lente van vorig jaar hebben wij de programmawet goedgekeurd die bij overheidsaanbestedingen in een aantal gunningcriteria voorzag die betrekking hadden op de kwaliteit van de producten of de prestaties, de prijs, de technische waarde, het esthetisch of functioneel karakter, de milieukeurmerken en de ethische en sociale overwegingen. Begin deze maand heb ik vernomen dat op Europees vlak een discussie bezig is over een richtlijn. Als ik goed ben ingelicht zit men in een soort van overleg/compromisprocedure tussen het Parlement en de raad. Uit het voorstel dat op tafel ligt blijkt

09.01 **Dirk Van der Maelen** (sp.a-spirit): Au début de ce mois a eu lieu une discussion à propos d'une proposition de compromis sur une directive européenne concernant les marchés publics. Cette proposition manque totalement d'ambition quant au recours à des critères sociaux lors du lancement d'adjudications de

dat dit allesbehalve ambitieus is inzake het verbinden van sociale voorwaarden aan overheidsaanbestedingen. Ik ben dus een beetje ongerust.

Mevrouw de minister, ik heb twee vragen.

Ten eerste, bent u bereid om u in de raad actief in te zetten om ervoor te zorgen dat er een richtlijn komt die niet ingaat tegen de wens van ons Parlement die werd vastgelegd in de programmawet van 2003 zodat wij sociale ambities kunnen koesteren als wij overheidsbestellingen plaatsen?

Ten tweede, mocht dit niet lukken of niet volledig mogelijk blijken, zou ik toch willen vragen of u mij enige garantie kunt geven of wij, wat de Kamer met de programmawet heeft beoogd, dit ook zouden kunnen realiseren met het thans voorliggende voorstel, een compromisvoorstel.

09.02 Minister **Fientje Moerman**: Mijnheer Van der Maelen, de jurist in mij wordt wakker. Het gaat niet over overheidsaanbestedingen. Overheidsaanbestedingen zijn één soort van overheidsopdracht. Het gaat over overheidsopdrachten in het algemeen neem ik aan.

U weet waarschijnlijk ook dat niet de Europese richtlijnen aan de nationale wetgeving moeten worden aangepast, maar omgekeerd. Bovendien mag men niet tot de conclusie komen dat de nieuwe Europese richtlijnen inzake overheidsopdrachten een duurzaam aankoopbeleid in de weg zouden staan. Er moet immers worden herinnerd aan de volgende categorieën van bepalingen in de regels betreffende de overheidsopdrachten.

A. Op basis van de eisen inzake kwalitatieve selectie moet worden nagegaan of een onderneming zich niet in een uitsluitingspositie bevindt en of het de vereiste draagkracht beschikt voor de uitvoering van de opdracht. Op dit gebied bieden de nieuwe bepalingen de mogelijkheid om in de aangewezen gevallen de ondernemingen de verplichting op te leggen om de maatregelen inzake milieubeleid te vermelden die ze kunnen toepassen bij de uitvoering van werken op diensten. In dat geval moet de onderneming aantonen dat ze de normen van het communautair milieubeheer en milieu-auditsysteem, afgekort EMAS, of gelijkaardige normen naleeft. Dit aspect werd niet in de programmawet besproken en vormt geen probleem voor de toekomst.

B. De technische specificaties van de opdracht zijn vastgelegd in het bestek.

De nieuwe richtlijnen bepalen dat deze specificaties meer bepaald betrekking kunnen hebben op de productieprocessen en -methodes, het niveau van milieuvriendelijkheid en een ontwerp dat aan alle vereisten voldoet, met inbegrip van de toegankelijkheid voor gehandicapten. Dit aspect werd niet besproken in de programmawet en vormt ook geen probleem voor de toekomst.

C. Op basis van de gunningscriteria van de opdracht, verbonden aan het voorwerp ervan, moet worden bepaald welke regelmatige offerte

ce type. Cependant, dans la loi-programme d'avril 2003, la Chambre a prescrit que des considérations écologiques, sociales et éthiques doivent être prises en compte à titre de critères de passation.

La ministre a-t-elle l'intention de veiller, au Conseil, à ce que l'on nourrisse des ambitions sociales lorsqu'on lance des adjudications publiques?

S'investira-t-elle pour que la directive soit mise en concordance avec la volonté du législateur belge, à la fois sur le plan social et éthique?

09.02 **Fientje Moerman**, ministre: Juridiquement, ce ne sont pas les directives européennes qui doivent être adaptées à la législation nationale, mais l'inverse. Et il est inexact que les nouvelles directives européennes en matière de marchés publics font obstacle à une politique d'achats durable.

Les exigences en matière de sélection qualitative n'ont pas été abordées dans la loi-programme et elles ne constituent donc pas une difficulté pour l'avenir. Les nouvelles dispositions de la directive permettront d'obliger les entreprises à mentionner les mesures relevant de la politique environnementale qu'elles peuvent mettre en oeuvre dans le cadre de l'exécution de travaux ou de la fourniture de services. Les aspects techniques du marché sont définis dans le cahier des charges. Cette question n'a pas non plus été abordée dans la loi-programme et ne constitue donc pas non plus une difficulté pour l'avenir.

En ce qui concerne les critères d'attribution du marché, celui des caractéristiques environnementales pourra être pris en compte lors de l'adjudication. Le jugement de la Cour de justice le confirme. Des problèmes se posent cependant

objectief als de laagst gerangschikte, enkel op basis van het prijs criterium, of de meest interessante offerte, op basis van diverse bekendgemaakte criteria, kan worden beschouwd. In het kader hiervan bestaat de mogelijkheid om het criterium van milieukeurmerken in aanmerking te nemen. Deze mogelijkheid wordt overigens bevestigd door de rechtsspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Er rijzen evenwel problemen wanneer, zoals in de programmawet, ethische of sociale overwegingen als gunningscriterium worden gehanteerd. De Europese Commissie heeft hier overigens op gewezen in haar reactie op de officiële notificatie van de artikelen van de programmawet van april 2003. Het is immers zo dat de naleving van dergelijke voorschriften, zoals bijvoorbeeld de beginselen van de basisverdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), klaarblijkelijk niet zonder meer kan worden toegepast op de beoordeling van het voorwerp van de opdracht. Het betreft hier een voorwaarde sine qua non.

De tekst van de considerans van de nieuwe richtlijnen verduidelijkt echter het volgende, ik citeer: "Met het oog op het waarborgen van een gelijke behandeling moeten de gunningscriteria de mogelijkheid bieden de inschrijvingen te vergelijken en op een objectieve manier te beoordelen. Indien deze voorwaarden zijn vervuld, bieden economische en kwalitatieve gunningscriteria – bijvoorbeeld criteria betreffende de vervulling van milieu-eisen – de aanbestedende diensten de mogelijkheid om tegemoet te komen aan de in de specificaties voor de opdracht vermelde behoeften van het betrokken openbare lichaam. Onder dezelfde voorwaarden kan een aanbestedende dienst criteria gebruiken die ertoe strekken te voldoen aan sociale eisen, waardoor met name tegemoet wordt gekomen aan de – in de specificaties voor de opdracht vermelde – behoeften van bijzonder kansarme bevolkingsgroepen, waartoe de begunstigden/gebruikers van de werken, leveringen of diensten welke het voorwerp van de opdracht zijn, behoren". Einde citaat.

De draagwijdte van de considerans en de impact van de nieuwe richtlijnen op de door de programmawet ingevoegde bepalingen dienen naar aanleiding van de omzetting te worden onderzocht. De Europese Commissie blijft alleszins waakzaam de ontwikkelingen op dit gebied volgen.

D. De uitvoeringsvoorwaarden van de opdracht. De nieuwe richtlijnen bepalen dat de aanbestedende overheden bijzondere voorwaarden kunnen bepalen waaronder de opdracht wordt uitgevoerd, mits deze verenigbaar zijn met het Gemeenschapsrecht – het Europees recht dus – en in de aankondiging van de opdracht of in het bestek worden vermeld.

De voorwaarden waaronder de opdracht wordt uitgevoerd, kunnen met name verband houden met sociale overwegingen of milieuoverwegingen. De gelijkaardige bepaling van de programmawet lijkt op het eerste gezicht in overeenstemming te zijn met de tekst van de richtlijnen.

E. De voorbehouden opdrachten. Ik citeer de bepaling. "De lidstaten kunnen de deelneming aan procedures voor de gunning van overheidsopdrachten voorbehouden aan sociale werkplaatsen of de uitvoering ervan voorbehouden in het kader van programma's voor

lorsque, comme dans la loi-programme, des considérations éthiques ou sociales interviennent dans les critères d'attribution. Il est clair que le marché ne peut être aussi simplement évalué à la lumière de ces prescriptions, dans le cadre de l'Organisation internationale du travail, par exemple.

L'incidence des nouvelles directives sur les dispositions de la loi-programme devra être examinée à l'occasion de leur transposition.

Les nouvelles directives prévoient que les pouvoirs adjudicataires peuvent assortir de conditions particulières l'exécution du marché, pour autant qu'elles soient conciliables avec le droit communautaire et qu'elles soient mentionnées dans l'annonce du marché ou dans le devis. Ces conditions peuvent être liées à des considérations sociales ou environnementales. De prime abord, le texte de la loi-programme semble conforme à celui des directives.

Pour ce qui est des marchés réservés, la disposition de la loi-programme paraît, à première vue, conforme au texte des directives.

Les résultats des négociations au niveau européen sont très positifs et ne font pas obstacle à la mise en oeuvre d'une politique en matière de développement durable. Dans le cadre de l'élaboration des directives, la Commission européenne dispose du droit d'initiative en ce qui concerne le marché intérieur. L'approbation de ces directives requiert une majorité au Parlement européen et au Conseil. Ces instances peuvent mettre l'accent sur les préoccupations et les sensibilités, qui sont très diverses.

beschermde arbeid, indien de meerderheid van de betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen". De gelijkaardige bepaling van de programmawet lijkt op het eerste gezicht in overeenstemming te zijn met de tekst van de richtlijnen.

Ten tweede, de resultaten die voortvloeien uit de onderhandelingen op Europees niveau, zijn uiteindelijk zeer positief en staan de uitvoering van een beleid inzake duurzame ontwikkeling niet in de weg. Bovendien moet worden opgemerkt dat de Europese Commissie initiatiefrecht heeft in het kader van de uitwerking van de richtlijnen betreffende de interne markt. Voor de goedkeuring van deze richtlijnen is een meerderheid op het niveau van het Europees Parlement en de Raad vereist; twee instanties die de nadruk leggen op bekommernissen en gevoeligheden die zeer verschillend kunnen zijn.

09.03 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Mevrouw de minister, ik heb twee opmerkingen. Ten eerste, u stelt mij enigszins gerust, omdat er geen tegenstrijdigheid zou zijn tussen de programmawet en de ontwerprichtlijn. Er zijn echter juristen in het Europees Parlement die mij signaleerd hebben dat er volgens hen hier wel een probleem is. Ik neem mij voor om uw antwoord dan ook met die juristen door te nemen. Indien nodig kom ik daarop later terug.

Ten tweede, ik dring er bij u op aan dat u bij de besprekingen over deze richtlijn in de Raad het engagement dat u hier neemt – u zegt er is geen probleem –, aftoetst bij uw collega's en, indien nodig, nog wijzigingen aanbrengt, zodat wij achteraf niet voor verrassingen komen te staan en onze programmawet niet uitvoerbaar is, door tegenstrijdigheid met een richtlijn. Is het al gepland op welke Raad dit besproken zal worden?

09.04 Minister Fientje Moerman: Mijnheer Van der Maelen, dat kan ik u niet uit het hoofd zeggen, ik moet dat nakijken op de agenda's van de Raad.

09.05 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): Is het mogelijk om mij schriftelijk op de hoogte te houden? Het zou kunnen dat ik op een later moment hierop nog eens terugkom.

09.06 Minister Fientje Moerman: Dat is goed. De informatie staat ook op het web. Mocht er in de commissie een internetaansluiting zijn, dan konden wij het direct checken. Het staat op de website van de Raad. Ik zal u schriftelijk op de hoogte stellen, mijnheer Van der Maelen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "het stimuleren van een uitbreiding van de elektriciteitsproductie" (nr. 1294)

10 Question de Mme Simonne Creyf à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "les mesures visant à encourager l'augmentation de la production d'électricité" (n° 1294)

09.03 Dirk Van der Maelen (sp.a-spirit): La réponse de la ministre me rassure dans une certaine mesure: il n'existerait pas de contradiction entre la directive et la loi-programme. Des juristes européens m'ont néanmoins déjà affirmé le contraire.

J'espère que la ministre adoptera la même attitude au Conseil, de sorte que notre loi-programme ne s'avère pas inexécutable par la suite. Quand le Conseil examinera-t-il ce projet de directive?

09.04 Fientje Moerman, ministre: Je dois me renseigner.

10.01 Simonne Creyf (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, tijdens de voorbije maanden dat u minister bent en ook tijdens de vorige legislatuur hebben wij geregeld ons ongenoegen geventileerd over de wijze waarop de vorige paars-groene regering en deze paarse regering de liberalisering van de elektriciteitsmarkt hebben doorgevoerd. De prijs voor energie is gestegen in plaats van gedaald. De heffingen van de overheid op het transmissienet en ook die van de Vlaamse regering op de distributie wegen zwaar door op de bedrijven en op hun concurrentiekracht. Er is geen vrijmaking van de markt, want er is geen concurrentie in de productie.

Mevrouw de minister, groot was onze verbazing - misschien ook onze vreugde - toen we u zaterdagavond onze vaststellingen bijna letterlijk of bijna woordelijk hoorden herhalen.

Mevrouw de minister, de eerste vraag gaat over het stimuleren van de uitbreiding van de elektriciteitsproductie. De regering heeft op de megaministerraad immers beslist om de uitbreiding van de elektriciteitsproductie via milieuvriendelijke technieken te stimuleren. Mevrouw de minister, de liberalisering van de elektriciteitsmarkt en het afbouwen van kernenergie in ons land zullen contraproductief werken wanneer wij ter compensatie extra elektriciteit van Franse kerncentrales zullen moeten gaan invoeren. Mijn vraag is dan ook op welke manier u de investeringen in extra elektriciteitsproductiecapaciteit gaat doorvoeren. Op welke manier zal u dat stimuleren? Welke concrete maatregelen hebt u in petto om die investeringen te stimuleren?

Ik veronderstel dat aardgascentrales het label milieuvriendelijk zullen blijven krijgen. De vraag is of moderne technieken voor steenkoolaanwending of steenkoolvergassing ook in aanmerking komen. Mevrouw de minister, aan hoeveel extra megawatt capaciteit is er volgens u behoefte? Hoe kan die ingevuld worden? Wat zal bijvoorbeeld de impact zijn op de afhankelijkheid van aardgas? De afhankelijkheid van aardgas zal vergroten en we zullen dus ook afhankelijk zijn van de aardgasprijs in de wereld. Dat zal ongetwijfeld invloed hebben op onze elektriciteitsprijs.

Er zou ook een evaluatie zijn van de eerste ronde van de veiling van virtuele productiecapaciteit. Die ligt op dit ogenblik op 8%. Mijn vraag is of het alleen om een evaluatie gaat. Ik herinner mij nog de debatten met minister Vande Lanotte die duidelijk meer wilde dan de huidige beslissing van de veiling van virtuele productiecapaciteit. Hij wilde duidelijk meer. De VLD wilde dat echter niet. Daarom heb ik deze vraag. Gaat het alleen om een evaluatie? Wat moet die evaluatie dan inhouden en wat bevat ze precies?

Er is ook beslist dat alternatieve energiebronnen gemakkelijker aansluiting moeten krijgen op het transmissienet. Mevrouw de minister, wat bedoelt u daarmee? Wat wil dat precies zeggen? Kunt u ons daarover wat meer informatie geven?

10.02 Minister Fientje Moerman: Mevrouw de voorzitter, alvorens te antwoorden op de concrete vragen van mevrouw Creyf wil benadrukken dat het indicatief productieprogramma de periode dekt tot 2011. De meer specifieke gegevens over de productiebehoeften en productiemiddelen na de sluiting van de kerncentrales in België,

10.01 Simonne Creyf (CD&V): Nous n'avons jamais fait mystère de nos critiques sur la manière dont a été réalisée la libéralisation du marché de l'électricité. A notre surprise, la ministre a pris nos critiques à son compte samedi soir.

Lors du super-conseil des ministres, le gouvernement a décidé de stimuler la production d'électricité par des techniques respectueuses de l'environnement.

De quoi s'agit-il? Comment va-t-on encourager les investissements dans des capacités de production supplémentaires?

Les centrales au gaz vont-elles conserver leur label écologique?

D'autres techniques modernes, comme la gazéification du charbon, entrent-elles en ligne de compte à cet effet?

Combien de MWh supplémentaires sont-ils nécessaires et comment vont-ils être produits?

Quelle sera la dépendance à l'égard du gaz naturel? Que représente la première évaluation de la vente aux enchères de 8% de notre capacité de production virtuelle?

Comment peut-on faire en sorte que l'énergie de remplacement puisse être plus facilement amenée au réseau de transmission?

10.02 Fientje Moerman, ministre: Le Programme de Production indicatif couvre la période jusqu'à 2011. Des données plus spécifiques concernant les

zullen in volgende programma's worden bestudeerd. Dat neemt niet weg dat er informeel ook vanaf nu verschillende scenario's worden overwogen.

Ten eerste, op welke manier zal de minister investeren in extra elektriciteitsproductiecapaciteit in ons land? In een vrijgemaakt en geprivatiseerd systeem is het niet de overheid die investeert in productiemiddelen. Er zouden echter effectief stimulansen nodig kunnen zijn om investeringen aan te moedigen. In dat geval moeten deze impulsen voorzichtig worden gegeven en kunnen zij zeker niet van nu af aan worden gewaarborgd. Bij gebrek aan productiecapaciteit in België of in geval van via koppelverbindingen ingevoerde productiecapaciteit, voorzien de Europese richtlijn en de Belgische wetgeving in de mogelijkheid om op een aanbesteding voor nieuwe eenheden te laten inschrijven. Deze procedure stoot evenwel op diverse moeilijkheden. Er zouden immers stimulansen moeten worden gegeven om investeerders aan te trekken aangezien ze niet spontaan reageerden. Dit zou echter een averechts effect op spontane investeringen teweeg kunnen brengen die zouden worden teruggeschroefd in de hoop te kunnen genieten van stimulansen. Op termijn zou die procedure duur kunnen uitvallen.

Er kunnen verschillende mogelijkheden worden overwogen zoals bijvoorbeeld het onder nader te preciseren voorwaarden ter beschikking stellen van gronden voor nieuwe productie-eenheden. Ik blijf ervan overtuigd dat inmenging in de markt, de prijzen en de vrijheid van producenten maximaal moet worden vermeden om niet in toestanden te verzeilen zoals we die in sommige landen – bijvoorbeeld de Verenigde Staten – hebben meegemaakt.

Het voorbije weekend heeft de regering een specifieke maatregel genomen teneinde investeringen in nieuwe productie-eenheden die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energie, te ondersteunen. Met name werd beslist om voor grote projecten gedurende tien jaar maximaal een derde van de kostprijs van de hoogspanningskabel en de aanleg te verrekenen in de hoogspanningstarieven, tot een maximum van 25 miljoen euro. De omvang van dergelijke projecten wordt verder uitgewerkt in een werkgroep. Dit is een duidelijke stimulans voor nieuwe projecten en voor het aantrekken van bijkomende productiecapaciteit in ons land.

Ten tweede, u veronderstelt dat aardgascentrales het label milieuvriendelijk zullen blijven krijgen en u vraagt of moderne technieken van steenkoolaanwending zoals steenkoolvergassing in aanmerking komen. De aardgascentrales zullen inderdaad het label milieuvriendelijk blijven krijgen aangezien aardgas bij de verbranding het minst CO₂ vrijgeeft voor een bepaalde hoeveelheid energie en bijna geen schadelijke bestanddelen voor het milieu bevat.

Er wordt a priori geen enkele techniek uitgesloten indien zij de milieunormen in acht neemt. Het mag echter niet worden ontkend dat sommige producten veel schadelijke bestanddelen voor het milieu bevatten. Zelfs indien die vóór de verbranding door verschillende procédés worden afgebroken, zoals ontzwaveling gevolgd door bijvoorbeeld methanisering, dan blijven ze nog over in de vorm van te verwerken afval. Gezien de wereldwijde vraag om de diversificatie van voorzieningsbronnen te handhaven, mag men hopen dat nog betere verwerkings- en zuiveringstechnieken in de komende jaren zullen

besoins et moyens de production après la fermeture des centrales nucléaires seront étudiées dans le cadre des prochains programmes.

Dans un système libéralisé, ce n'est pas l'autorité publique qui investit dans les moyens de production. Mais si nécessaire, l'autorité publique peut stimuler les investisseurs potentiels. Si la capacité de production fait défaut en Belgique ou en cas d'importation de capacité de production, la législation et la directive ont prévu la possibilité de soumissionner à l'adjudication de nouvelles unités. Je reste convaincue qu'il faut éviter toute immixtion dans le marché, dans les prix et dans la liberté des producteurs.

Le week-end dernier, le gouvernement a pris une mesure visant à soutenir les investissements dans de nouvelles unités de production produisant l'électricité à partir d'énergie renouvelable. Il a décidé que pour les grands projets, pendant dix ans au maximum, un tiers du coût du câble à haute tension et de son installation serait répercuté dans les tarifs haute tension, et cela à concurrence de 25 millions d'euros maximum. Cette mesure sera peaufinée au sein d'un groupe de travail.

Les centrales au gaz naturel conservent effectivement le label 'écologique'. A priori, aucune technique de production n'est exclue si les normes environnementales sont respectées. Partout au monde, l'on tend vers une diversification des sources d'approvisionnement, ce qui se traduit probablement par le développement de techniques de traitement et d'épuration encore meilleures. La gazéification du charbon n'est toutefois pas encore appliquée à l'échelle industrielle. Si ce procédé s'avère constituer une bonne solution de rechange à terme, nous pourrions

worden ontwikkeld.

Specifiek voor wat uw vraag betreft inzake steenkoolvergassing blijkt dat die techniek momenteel nog niet op industriële schaal wordt toegepast teneinde elektriciteit te produceren. In de mate waarin die techniek inderdaad een valabel alternatief zou zijn, valt niet uit te sluiten dat België op die techniek een beroep zal doen.

Ten slotte, aan hoeveel extra megawattcapaciteit is er volgens mij behoefte en hoe kan die worden ingevuld? Wat zal de impact zijn op de afhankelijkheid van aardgas en dus ook van de aardgasprijs en de elektriciteitsprijs?

Op dit ogenblik beschikt ons land over voldoende productiecapaciteit om te voldoen aan de behoeften, met inbegrip van koppelverbindingen die worden gebruikt om regelmatig energie in te voeren. Voor de komende jaren en op basis van de verschillende scenario's waarmee het indicatief programma van de CREG rekening houdt, worden nieuwe eenheden gepland die in totaal moeten zorgen voor 1.500 tot 2.200 megawatt. Een groot deel van de toekomstige productie-eenheden zou wel effectief van gas kunnen worden voorzien. Dat kan inderdaad een impact hebben op de prijs van die energiebron, aangezien andere landen van dat soort productie gebruik maken. Het maken van een exacte inschatting van de invloed op de prijs is onmogelijk. Gelukkig ontwikkelen zich concurrentiemogelijkheden op het gebied van de aardgasvoorziening. Steeds meer landen laten hun vindplaatsen ontginnen. Hun netwerken van gaspijpleidingen nemen toe, evenals de installaties voor het vloeibaar maken van gas.

éventuellement y recourir.

La Belgique dispose actuellement d'une capacité de production suffisante pour satisfaire aux besoins, en ce compris des lignes d'interconnexion pour l'importation. Sur la base des différents scénarios pris en considération par le Programme indicatif, de nouvelles unités sont planifiées pour un total de 1500 à 2200 MW.

Une grande partie des futures unités de production pourrait effectivement reposer sur le gaz. L'incidence sur le prix du gaz et de l'électricité est difficile à estimer.

10.03 **Simonne Creyf** (CD&V): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord.

U spreekt over de stimulatie van nieuwe energie. Voor grote projecten zal gedurende tien jaar eenderde van de prijs verrekend worden in het hoogspanningstarief. Klopt dat?

10.04 Minister **Fientje Moerman**: Ik herlees even het antwoord. "Voor grote projecten, gedurende tien jaar, maximaal eenderde van de kostprijs met een maximum van 25 miljoen euro". Dat heb ik gezegd.

10.05 **Simonne Creyf** (CD&V): Waarop zal dat slaan, mevrouw de minister. Is dat het project van de Thorntonbank?

10.06 Minister **Fientje Moerman**: Mevrouw Creyf, zoals ik u zei, dat wordt verder uitgewerkt in een werkgroep. Ook dat had ik al geantwoord.

10.07 **Simonne Creyf** (CD&V): Akkoord. Mevrouw de minister, u hebt niet geantwoord op de evaluatie van de virtuele productiecapaciteit

10.07 **Simonne Creyf** (CD&V): La ministre n'a pas répondu à ma question concernant la vente aux enchères.

10.08 Minister **Fientje Moerman**: Ja, dat is juist.

10.09 **Simonne Creyf** (CD&V): Evenmin antwoordde u hoe u alternatieve energiebronnen makkelijker zult laten aansluiten op het transmissienet. Wat betekent dat?

10.10 Minister **Fientje Moerman**: Wat het laatste betreft, ik herhaal wat ik zojuist heb gezegd: milieuvriendelijke productie-eenheden die elektriciteit produceren op basis van hernieuwbare energie, worden ondersteund door gedurende 10 jaar maximaal een derde van de kostprijs van de hoogspanningskabel met een maximum van 25 miljoen te verrekenen in de hoogspanningstarieven. Ik denk dat dat al een antwoord is.

Wat de VPP betreft, mevrouw Creyf, u hebt een percentage vernoemd. Als ik mij niet vergis, was dat 8%. Dat was eigenlijk niet de beslissing. De Virtual Power Plant waartoe werd beslist ingevolge een uitspraak van de Raad voor de Mededinging had geen betrekking op een percentage, maar wel op een aantal megawatt. Als ik mij niet vergis was dat 1.200 megawatt die moesten worden geveild. Er heeft een eerste veiling plaatsgevonden begin december. Nu wensen wij dat inderdaad te evalueren. Waarom? Het is wel de bedoeling dat er op de Belgische markt meer elektriciteit beschikbaar komt. Wij zouden dus graag eens zien hoe die veiling is verlopen en naar wie wat geveild is, is gegaan. Met andere woorden, als er werd geveild om uit ons land te exporteren, dan maken we onze eigen markt niet meer liquide.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Question de Mme Muriel Gerken à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "le traité Euratom" (n° 1291)

11 Vraag van mevrouw Muriel Gerken aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "het Euratom-verdrag" (nr. 1291)

11.01 Muriel Gerken (ECOLO): Madame la présidente, madame la ministre, je voudrais revenir sur le traité Euratom et les événements actuels. Ce traité datant de 1957 et qui prévoit la constitution d'une Communauté européenne pour l'énergie atomique, a normalement pour but de développer l'énergie nucléaire. On sait qu'il se caractérise par un déficit démocratique important, puisque le Parlement européen notamment n'a qu'un rôle consultatif secondaire. On sait qu'il coûte cher et qu'il s'oppose à la vision énergétique actuelle de la plupart des pays membres puisque 12 des 15 Etats ont renoncé à la filière nucléaire ou annoncé un moratoire.

D'autre part, dans le cadre de la CIG, de nombreuses critiques ont été entendues à l'égard de ce traité Euratom et l'Autriche aurait proposé d'organiser une conférence pour revoir ce traité. L'Irlande, l'Allemagne, la Suède soutiendraient cette position. La Commission européenne, quant à elle, aurait proposé d'augmenter le budget d'investissement de 4 à 6 milliards d'euros et de permettre que ces budgets soient utilisés non seulement pour augmenter la sécurité des centrales - ce qui serait logique - mais également leur rentabilité, ce qui reviendrait à une distorsion de concurrence, me semble-t-il.

Dès lors, j'aurais souhaité vous poser les questions suivantes. Quelle est la proposition concrète de l'Autriche? Quelle est la position des autres Etats membres, y compris celle de la Belgique et sa motivation? Quelle est la position belge sur la proposition de la Commission européenne d'augmenter le budget d'investissement de 4 à 6 milliards d'euros? De quelle manière se positionne-t-elle quant à l'utilisation de ces budgets qui seraient donc affectés tant à la sécurité

10.10 Fientje Moerman, ministre: Le VPP ou Virtual Power Plan est le fruit d'une décision faisant suite à un jugement prononcé par le Conseil de la Concurrence. La première vente aux enchères de début décembre ne portait pas sur un pourcentage de notre capacité de production, mais bien sur 1200 MW. L'objectif consiste à offrir une plus grande quantité d'énergie sur le marché belge. Il est donc intéressant de savoir ce qui a été vendu à qui.

11.01 Muriel Gerken (ECOLO): Het Euratom-verdrag van 1957 kenmerkt zich door een zwaar democratisch deficit. Het kost handenvol geld en staat haaks op de huidige visie op het energiebeleid van twaalf van de vijftien huidige EU-lidstaten. Oostenrijk zou voorgesteld hebben een conferentie te houden om het verdrag te herzien. De Europese Commissie zou geopperd hebben het investeringsbudget op te trekken van vier tot zes miljard euro om de veiligheid maar ook de rentabiliteit te verhogen, wat echter concurrentievervalsing in de hand zou werken.

Wat is het Oostenrijkse standpunt hierover, en welk standpunt hangen de overige lidstaten, waaronder België, aan? Wat vindt ons land van een verhoging van het investeringsbudget?

des centrales qu'à l'augmentation de leur rentabilité?

11.02 Fientje Moerman, ministre: Madame la présidente, madame Gerkens, votre première question a trait à la Convention européenne. La première proposition de cette Convention de fusionner tous les traités existants dans un nouveau document a été refusée par l'Autriche ainsi que par l'Allemagne en raison du fait que, selon leur opinion, les dispositions du traité Euratom devaient être revues de façon approfondie. Ceci était quasi-impossible car cette révision devait être incorporée dans la Constitution européenne, qui est le résultat d'un exercice d'équilibre, si ce n'est pénible, assez long et précis. C'est pourquoi le traité Euratom a été sorti de la Constitution. Le traité Euratom reste donc une personnalité juridique séparée, toutefois avec un protocole supplémentaire à la Constitution qui effectue quelques adaptations légistiques pour le rendre compatible avec la terminologie de la Constitution européenne.

L'agenda sous-jacent de l'Autriche et de l'Allemagne est toujours de vouloir amender le traité Euratom pour diminuer le poids de l'énergie nucléaire dans l'Union. Au moment où le traité Euratom a été sorti de la Constitution, le gouvernement belge, qui était encore le gouvernement précédent, est resté dans le vague. Actuellement, le problème n'est pas à l'ordre du jour de la Conférence intergouvernementale. On peut toutefois s'attendre à ce qu'à terme, l'Autriche et l'Allemagne reviennent avec leurs questions. Quand cela se présentera, le gouvernement belge prendra position.

Ensuite, la position belge sur la proposition de la Commission européenne est d'augmenter le budget d'investissement de 4 à 6 milliards d'euros.

En ce qui concerne les deux autres questions, celles-ci ont trait aux emprunts Euratom. Il ne s'agit pas, comme évoqué dans la question, de budgets d'investissement mais de prêts donnés par la Commission aux constructeurs de nouvelles installations nucléaires. Ces prêts doivent être remboursés aux mêmes taux d'intérêts que ceux appliqués par les banques. On ne peut donc pas parler d'une distorsion de la concurrence.

La possibilité de prêt Euratom existe depuis longtemps. Initialement, ces prêts étaient limités à la construction de nouvelles centrales nucléaires dans l'Union européenne. Dans les années '90, ils ont été étendus aux investissements permettant l'amélioration de la sûreté des centrales existantes et de centrales en construction, ainsi qu'au démantèlement de centrales mises à l'arrêt dans les pays de l'ancien bloc de l'Est. À ce moment-là, le montant maximal qui pouvait être emprunté par la commission était porté à 4 milliards d'euros.

Ce montant pouvant être atteint bientôt, la Commission a introduit auprès du Conseil une proposition d'augmenter le montant des prêts à 6 milliards d'euros. Elle a voulu profiter de l'occasion pour élargir le champ d'application des prêts Euratom, à savoir aux investissements d'amélioration de sûreté des centrales existantes et en construction, non seulement dans les pays de l'ancien bloc de l'Est mais également dans l'Union européenne et, deuxièmement, aux investissements dans des installations du cycle des combustibles et relatives à la gestion des déchets.

11.02 Minister Fientje Moerman: Het eerste voorstel van de Conventie, het samengaan van alle verdragen, werd door Oostenrijk en Duitsland afgewezen. Beide landen wensten de bepalingen van het Euratomverdrag namelijk grondig te herzien. Dit laatste werd dus uit de Europese Grondwet gehaald, er blijft een afzonderlijke rechtspersoonlijkheid bestaan.

De vorige regering heeft zich op de vlakte gehouden. Wanneer Oostenrijk en Duitsland hun vragen zullen stellen, zal de huidige regering een duidelijk standpunt innemen.

Wat het bedrag van zes miljard euro betreft, dit zijn geen investeringsmiddelen maar leningen die door de Commissie voor de bouw van nieuwe kerncentrales werden toegekend en die tegen dezelfde rentevoet als die van de banken dienen te worden terugbetaald. Men kan dit bezwaarlijk concurrentievervalsing noemen.

Deze "Euratomleningen" bestaan al lang. De Commissie stelde voor het bedrag van de leningen tot zes miljard euro op te trekken. Tegelijkertijd wenst zij de leningen uit te breiden tot investeringen om de veiligheid van de bestaande centrales en centrales in opbouw (in de voormalige Oostbloklanden en de EU) te verbeteren, en tot investeringen in installaties voor de brandstofcyclus en de afvalverwerking.

België vertolkte het standpunt dat de bouw van nieuwe, veiliger kerncentrales die op termijn minder afval produceren tot het toepassingsgebied van Euratom kon blijven horen. Maar België heeft nog geen uitspraak gedaan over het maximumbedrag der leningen. Sommige landen willen dat bedrag beperkt zien tot vijf

Vous demandez quelle est la position belge sur la proposition de la Commission européenne pour permettre d'utiliser ces budgets, non seulement pour des investissements en matière de sécurité nucléaire, mais également pour d'autres objectifs, comme l'augmentation de la rentabilité de centrales.

miljard euro.

Kortom, het dossier zit nog enige tijd vast.

Lors des discussions au groupe de travail du Conseil, une série de pays, dont l'Autriche, ont voulu exclure la construction de nouvelles centrales du champ d'application d'Euratom. D'autres pays s'y sont opposés, dont surtout la France. La Belgique trouvait que la construction de nouvelles centrales pouvait rester dans le champ d'application, à condition qu'il s'agisse de nouveaux types de centrales, présentant une meilleure sécurité par rapport aux centrales existantes et produisant moins de déchets de longue durée de vie.

En incluant la construction de nouvelles centrales dans le champ d'application des prêts Euratom, la Belgique trouvait que la Commission pouvait veiller à ce que les pays qui veulent encore construire de nouvelles centrales nucléaires et faire appel aux prêts Euratom respectent les règles les plus strictes de sécurité et aillent dans le sens d'amélioration de ce que je viens de décrire.

En ce qui concerne le montant maximal d'emprunts, dans le groupe de travail du Conseil, les positions des pays membres sont assez divisées. Certains pays veulent limiter le montant à 5 milliards d'euros, d'autres étaient d'accord avec la proposition de la Commission. La Belgique ne s'est pas encore définitivement prononcée.

La semaine passée, le Parlement européen a voté une résolution législative relative aux propositions de la Commission en matière de prêts Euratom. Cette résolution invite la Commission à modifier sa proposition et invite le Conseil, s'il entend s'écarter du texte approuvé par le Parlement, à en informer celui-ci.

La résolution du Parlement européen doit encore être examinée. Il reste à voir si la position belge devra être modifiée ou pas. Toutefois, vu les positions très différentes des pays membres au sein du Conseil, le dossier est actuellement bloqué et il n'est pas prévu qu'il soit débloqué bientôt.

11.03 Muriel Gerkens (ECOLO): Madame la présidente, je remercie la ministre pour ces informations. Il m'en manquait sur le déroulement et les différentes positions en jeu.

11.03 Muriel Gerkens (ECOLO): Uw beleidskeuzes zijn niet de onze, mevrouw de minister.

Je ne partage évidemment pas le fait de permettre à ce traité Euratom de se poursuivre sans révision profonde, d'augmenter son budget et d'autoriser la construction de nouvelles centrales. Mais il s'agit là de choix politiques différents entre vous et nous en la matière.

Ce que je retiens, c'est que le dossier est bloqué vu les différences de positionnement entre les Etats et vu l'intervention du Parlement européen.

Je suis satisfaite des éléments de réponse concrets que j'ai obtenus. Personnellement, je souhaiterais qu'on revoie ce traité Euratom.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

12 Vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid over "de vermindering van de heffingen op elektriciteit" (nr. 1295)

12 Question de Mme Simonne Creyf à la ministre de l'Economie, de l'Energie, du Commerce extérieur et de la Politique scientifique sur "la réduction des taxes sur l'électricité" (n° 1295)

12.01 Simonne Creyf (CD&V): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het voorbije weekend heeft de regering beslist de heffingen op de elektriciteit voor de bedrijven te verminderen. Dit is, ons inziens, een goede beslissing. We hebben echter vragen over de gevolgen en de wijze waarop dit zal worden doorgevoerd. Met het voorbeeld van de NMBS toont de minister aan dat het over grote bedragen gaat. We lezen dat er sprake zou zijn van 27 miljoen euro minderopbrengst aan heffingen.

In de mate dat deze heffingen op dit ogenblik reeds bestaan, hebben deze heffingen een bestemming. Vraag is op welke manier de vermindering aan inkomsten bij die bestemming zal worden opgevangen.

Mevrouw de minister, in welke domeinen zullen er minderinkomsten zijn? Zullen de minderinkomsten ten koste gaan van het Fonds voor het Nucleair Passief? Veertien dagen geleden is een koninklijk besluit verschenen dat de bedragen vastlegt voor het nucleair passief. Zal het sociaal fonds minder ontvangen? Ik denk dat deze bedragen eveneens vastleggen. Zal het een vermindering voor het Kyoto-fonds betekenen? Graag had ik van u vernomen waar de verminderde heffingen liggen.

Mevrouw de minister, ik heb een aantal concrete vragen. Ten eerste, welke heffingen op de elektriciteitsprijs zullen verminderen? Voor welke verbruikers? In welke mate?

Ten tweede, waar bevinden zich de minderinkomsten? Welke fonds zal minder ontvangen?

Ten derde, is het correct dat deze maatregel slechts zal ingaan op 1 juli 2004? Wat is het effect van de vermindering voor de bestemmingen van de heffing in 2004 en 2005?

Ten vierde, de verlaging van de heffing voor de bedrijven zou gekoppeld zijn aan het afsluiten van een audit. Dit betekent dat er voorwaarden worden opgelegd om van de verminderde heffingen te kunnen genieten. Wat zijn de voorwaarden? Over welke audit gaat het en wat moet er in die audit staan? Moeten de bedrijven zelf een audit opstellen? Wat betekent die audit?

Ten vijfde, op welke manier zal het gemis aan inkomsten bij de bestemmingen opgevangen worden? Wij horen of lezen, mevrouw de minister, dat u denk aan de stijging van de heffingen op de transit of op de doorvoer van elektriciteit.

De vraag is wat dit zou kunnen opbrengen. Ik heb altijd gehoord dat transit een juridisch concept is en dat dit begrip op het niveau van de netbeheerder niet gekend is. Er is invoer en er is uitvoer en daartussen is er geen band. De vraag hoe u heffingen op de transit zult organiseren. Als het al technisch mogelijk zou zijn of als u ergens iets zou vinden waardoor u dat zou kunnen meten, meent u dan niet,

12.01 Simonne Creyf (CD&V): Le gouvernement a décidé de réduire les taxes sur l'électricité pour les entreprises. Cette décision est en soi positive mais quelles en seront les conséquences? Cette réduction se traduirait par une baisse des recettes de quelque 27 millions d'euros. Ces taxes ayant une finalité précise, il s'agit de savoir comment la diminution des recettes sera compensée.

Quelles taxes sur le prix de l'électricité vont diminuer, pour quels consommateurs et dans quelle mesure? Le produit des taxes est notamment destiné au Fonds du Passif nucléaire, au Fonds social et au Fonds Kyoto. Je pensais que les montants destinés à ces fonds étaient fixes. Quels fonds percevront éventuellement un montant moindre?

Est-il exact que la mesure n'entrerait en vigueur que le 1er juillet 2004? Quel sera l'effet de la réduction pour les destinataires du prélèvement en 2004 et 2005?

La réduction du prélèvement serait liée à un audit. Quelles conditions les entreprises doivent-elles remplir? En quoi l'audit consiste-t-il précisément?

De quelle manière la diminution de recettes sera-t-elle compensée? La ministre a annoncé que cette compensation se ferait au moyen, d'une part, d'une augmentation des prélèvements sur le transit d'électricité et, d'autre part, d'une hausse des prélèvements sur les centrales électriques fonctionnant avec des combustibles fossiles. Le transit est un terme juridique, mais l'exportateur ne connaît que l'importation et l'exportation. En

mevrouw de minister, dat dit in strijd is met alle Europese regelgeving? Extra heffingen op het doorvoeren van een produkt, ik denk dat dit in strijd is met alle Europese regelgevingen.

We lezen ook dat u zou denken aan een verhoging van heffingen op centrales met fossiele brandstof. Ik denk dat dit, gezien vanuit leefmilieudoelstellingen, verdedigbaar is. Het zal natuurlijk de kostprijs van de elektriciteit en onze afhankelijkheid van ingevoerd gas verhogen. Bovendien is 60% van onze energie nucleair, op de tweede plaats komt het gas en pas daarna komt fossiele brandstof. In de totaliteit van ons gebruik van elektriciteit neemt de verbranding van fossiele brandstof een beperkte plaats in.

Hoeveel verhoging aan heffingen op deze fossiele brandstoffen plant u? Wat kan daar de opbrengst van zijn en meent u dat deze twee maatregelen, in de mate waarin u ze technisch zou kunnen doorvoeren, in staat zijn om die 27 miljoen euro minderopbrengsten te kunnen compenseren? Ten slotte, wie zal dat allemaal betalen? Vreest u niet dat het uiteindelijk de consument zal zijn die al deze verminderingen zal moeten betalen?

12.02 Minister **Fientje Moerman**: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Creyf alvorens op de door u gesteld vragen te antwoorden zal ik lezing geven van de vragen die u stelde.

Ten eerste, welke heffingen op de elektriciteitsprijzen zullen verminderen, voor welke verbruikers en in welke mate?

Ten tweede, klopt het dat deze maatregel slechts zou ingaan op 1 juli 2004? Wat is het effect van de vermindering voor de bestemmingen van de heffingen in 2004 en 2005?

Ten derde, op welke manier zal het gemis aan inkomsten bij de bestemmingen worden opgevangen?

Dat waren de vragen die gesteld werden, ik ontdek er nu nog een hele hoop andere.

De regering heeft het voorbije weekend inderdaad beslist om de federale heffingen op elektriciteit voor bedrijven te verminderen. Tijdens deze Ministerraad werd beslist om een degressief maximumtarief in te stellen op de federale heffingen op het transmissienet met name voor het Kyoto-fonds, voor de CREG-bijdrage, voor de nucleaire passiva BP1 en BP2, voor het Sociaal Fonds en voor de sociale tarieven. Het is van belang dat ingevolge deze beslissing de middelen van deze fondsen op niveau worden gehouden. Bijgevolg blijft de totale opbrengst van de fondsen in tact.

Wat betreft de verbruikers voor wie de heffingen zullen verminderen werd een ondergrens en een bovengrens vastgesteld. De ondergrens is dat elk bedrijf, elke professionele gebruiker die meer verbruikt dan 20 Megawattuur per jaar in aanmerking zal komen voor het degressieve systeem. Deze drempel is bewust laag gehouden zodat ook kleinere en middelgrote ondernemingen van de degressiviteit kunnen genieten. Ook voor deze ondernemingen zullen de kosten dus

outr, je suis presque certaine qu'une augmentation des prélèvements sur le transit est contraire à la réglementation européenne. Si, du point de vue de la protection de l'environnement, la hausse des prélèvements sur les centrales consommant des combustibles fossiles est fort défendable, le coût de l'électricité augmentera en conséquence et notre dépendance à l'égard des importations de gaz s'en trouvera accrue. Par ailleurs, 60 pour cent de l'énergie produite dans notre pays est d'origine nucléaire. A combien se chiffrera l'augmentation du prélèvement et quelles sont les recettes escomptées? Qui paiera tout cela? N'est-ce pas, en fin de compte, le consommateur qui fera les frais de l'augmentation des prélèvements?

12.02 **Fientje Moerman**, ministre: Au cours du conseil des ministres de la semaine dernière, il a été décidé d'instaurer un tarif maximum dégressif pour les prélèvements fédéraux sur le réseau de transmission. Il s'agit plus particulièrement des prélèvements relatifs au fonds Kyoto, à la cotisation CREG, au passif nucléaire BP1 et BP2, au fonds social et aux tarifs sociaux. Cette décision permettra de maintenir les moyens du fonds à leur niveau actuel.

Une limite inférieure et supérieure ont été instaurées pour les entreprises qui peuvent prétendre aux prélèvements réduits. En ce qui concerne la limite inférieure, toute entreprise consommant plus de 20MWh par an peut bénéficier du système dégressif. Cette limite a ainsi été fixée suffisamment bas pour permettre également aux PME de bénéficier de la dégressivité. 145.000 consommateurs professionnels sont concernés. En ce qui concerne la limite supérieure, il s'agit des entreprises consommant plus de 250.000 MWh par an. Pour ces entreprises, les

dalen. Men deelt mij vanuit de diensten mee dat er op dit moment 145 000 professionele gebruikers zijn die meer dan 20 Megawattuur per jaar verbruiken.

Naast deze ondergrens werd ook een absoluut plafond ingevoerd. Grootverbruikers, dit wil zeggen ondernemingen die meer dan 250 000 Megawattuur per jaar verbruiken, zullen maximaal 250 000 euro van de federale heffingen op het transmissienet moeten betalen en dit naar het voorbeeld van de ons omringende landen Nederland, Duitsland en Frankrijk waar overal een bovengrens bestaat. Op grond van deze beslissing is het inderdaad zo dat de NMBS die vandaag 2 miljoen aan federale heffingen betaalt, nu nog slechts 250 000 euro zal betalen aangezien zij op grond van haar verbruik ook voor de maximumgrens in aanmerking komt.

Tussen de ondergrens en het plafond zullen diverse schijven worden ingevoerd. Hoe die schijven er precies zullen uitzien en variëren, wordt voort uitgewerkt in een werkgroep.

Ik wens erop te wijzen dat de regering in haar beslissing de link heeft gelegd naar de gewestelijke reglementering inzake de energie-efficiëntie. Dat is waarschijnlijk de bijkomende vraag waarnaar u verwijst. Bedrijven die onder de gewestelijke reglementering inzake energie-efficiëntie vallen - volgens onze schattingen een driehonderdtal - zullen pas de degressiviteit en/of het plafond kunnen genieten wanneer zij de vrijwillige akkoorden, de zogeheten convenanten, hebben ondertekend en respecteren. Dit was een duidelijke keuze van de regering. Via de koppeling van de degressiviteit en de energie-efficiëntieconvenanten moedigen we bedrijven aan tot deze convenanten toe te treden. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat, indien zij tot dergelijke convenanten toetreden, zij meer maatregelen zullen nemen op het vlak van energie-efficiëntie.

Aangezien de precieze drempels nog moeten worden vastgesteld, kan nog niet voor elke verbruiker worden uitgemaakt hoeveel diens heffingen zullen dalen. Zoals gezegd moeten de exacte schijven van het degressieve systeem voort worden uitgewerkt. Wel is het zo dat de regering het totale bedrag van de vermindering van de heffingen raamt op 27 miljoen euro netto. We spreken hier inderdaad van een nettobedrag, omdat we ervan uitgaan dat, wanneer bedrijven minder kosten maken, hun winst hoger is en de Staat bijgevolg meer inkomsten haalt uit de vennootschapsbelasting.

Uw tweede vraag luidde wanneer de maatregel zou ingaan. De Ministerraad heeft vorig weekend beslist dat het degressief maximumtarief van toepassing zal zijn op 1 juli 2004. Zoals reeds aangegeven, blijven de middelen van de diverse fondsen op niveau. Er is bijgevolg geen effect op wat u de vermindering voor de bestemmingen van de heffingen noemt.

Het derde element van uw vraag is op welke manier het gemis aan inkomsten bij de bestemmingen zal worden opgevangen. Zoals aangegeven, is er bij de bestemmingen geen gemis aan inkomsten. Wel is het zo dat aan inkomstenzijde van de heffingen in maatregelen werd voorzien precies om te garanderen dat de middelen van de fondsen op niveau blijven. De regering heeft beslist dat de herfinancieringskosten van de toepassing van het degressief maximumtarief gelijktijdig zullen worden gecompenseerd door de

prélèvements fédéraux sur le réseau de transmission sont plafonnés à 250.000 euros. La SNCB se trouve dans cette situation.

Plusieurs tranches seront créées entre les limites inférieure et supérieure. Toutefois, cette opération devra encore être réglée concrètement.

Les entreprises soumises à la réglementation régionale en matière d'efficacité énergétique – notre pays en compterait environ 300 – ne pourront bénéficier du système de dégressivité que si elles respectent également dans les faits les conventions conclues. Les entreprises sont encouragées à conclure des accords en matière d'efficacité énergétique.

Le gouvernement a fixé à 27 millions d'euros le montant net total de la réduction des taxes. Le taux maximal dégressif entrera en vigueur le 1er juillet 2004. Les bénéfices des entreprises concernées ne seront pas réduits. A cet effet, des mesures doivent être prises du côté des recettes. Les coûts de refinancement afférents à l'application du tarif maximal dégressif seront compensés par une majoration de la taxe sur l'électricité produite par les centrales utilisant des combustibles solides et par une adaptation éventuelle des cotisations sur d'autres produits énergétiques peu écologiques. On envisage par ailleurs d'instaurer une taxe sur le transit de l'électricité à l'échelle internationale.

stijging van één of meerdere heffingen op elektriciteit geproduceerd door centrales die gebruikmaken van vaste brandstoffen en door eventuele aanpassingen van de bijdragen op andere milieuonvriendelijke energieproducten.

Tegelijk wordt de mogelijkheid onderzocht van een vergoeding voor de internationale transit van elektriciteit. Ook deze mogelijkheid wordt verder uitgewerkt en onderzocht in een werkgroep.

12.03 Simonne Creyf (CD&V): Mevrouw de minister, ik moet eerlijk zeggen dat ik een en ander niet goed begrijp.

U zegt zelf dat de maatregel leidt tot een netto minderinkomst van 27 miljoen euro doordat bedrijven met een verbruik boven 20 megawatt zullen kunnen genieten van een degressief tarief. De middelen voor die fondsen worden evenwel op niveau gehouden. De herfinanciering zou moeten komen van een stijging van de heffing op de fossiele brandstoffen en op milieuonvriendelijke productie en op de internationale transit.

Meent u eerlijk dat u 27 miljoen euro netto herfinanciering zal kunnen krijgen door de internationale transit en door een heffing op milieuonvriendelijke productie? Dat lijkt mij een bijzonder groot bedrag. Herfinanciering kan onmogelijk op deze manier. Bovendien is een herfinanciering op de internationale transit, zoals ik net heb gezegd, ten eerste technisch bijzonder moeilijk, ook al zegt u dat een werkgroep ze zal uitwerken en, ten tweede, het is Europees onaanvaardbaar. Er zijn nu al internationale regels en afspraken binnen Europa, waarbij transitkosten worden omgeslagen. Er is al een heel systeem opgezet. Ik vraag mij af op welke manier België zou kunnen verantwoorden dat zij op de regelgeving en op de organisatie die nu reeds Europees bestaat, een bijkomende heffing op de transit doorvoert.

Mevrouw de minister, ik vraag mij af of de maatregel geen gevolgen zal hebben voor wie minder dan 20 megawatt zal verbruiken. Zullen de lasten uiteindelijk niet worden afgewenteld op wie minder dan 20 megawatt verbruikt, indachtig dat u nooit aan 27 miljoen euro netto komt met de enkele heffingen die u hebt opgesomd?

Bovendien zegt u dat er een degressief maximumtarief komt op het transmissienet. Van de 145.000 professionele ondernemingen zijn er heel wat die geen energie afnemen van het transmissienet. Zij nemen energie af via de distributie. Op welke manier zult u dat regelen? Ik neem aan dat het transmissienet de heffing zal kunnen aanrekenen, controleren en toepassen op de bedrijven die rechtstreeks energie afnemen van het transmissienet.

U verwijst naar al die KMO's, maar heel wat KMO's nemen niet rechtstreeks af van het transmissienet. Het grootste deel van de KMO's neemt af van de distributie. U zult de distributie moeten inschakelen. Het distributienetwerk zal in dat degressief tarief moeten worden ingeschakeld.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik het nog niet zie werken. Ik kan aannemen dat men iets voor de bedrijven heeft willen doen. Ik vind het op zich een positief begin dat men iets voor de bedrijven heeft willen doen, maar ik bekritiseer de manier waarop men het gaat doen,

12.03 Simonne Creyf (CD&V): Je suis très sceptique à propos de la possibilité de jamais compenser le coût du refinancement de l'application du taux maximum dégressif par ce que propose le gouvernement. Une taxe éventuelle sur le transit international d'électricité suscitera presque à coup sûr des difficultés avec les instances européennes.

Je crains également que les petites entreprises qui consomment moins de 20 MWh soient les dupes de cette dégressivité. Parmi les 145.000 utilisateurs professionnels, nombreux sont ceux qui ne passent pas par le réseau de transmission mais par le réseau de distribution. Il y a parmi eux de nombreuses PME. Le gouvernement en tient-il compte?

Il s'agit d'une bonne initiative que le gouvernement met mal en œuvre et qui, je le pense, ne donnera pas les résultats escomptés.

mevrouw de minister. Ik denk dat er op dat kasteel nogal wat geïmproviseerd is. Er is nogal wat gefantaseerd op dat kasteel. Wij zullen dat van nabij volgen, mevrouw de minister. Het doel is in onze ogen goed, maar wij zullen kijken naar de wijze waarop u dat technisch zult uitvoeren. Wij hebben werkelijk heel veel vragen bij de uitvoerbaarheid daarvan.

We zullen dat zeker blijven volgen. Op het eerste gezicht lijkt wat u hebt gezegd ons niet haalbaar.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De bespreking van de vragen en interpellaties eindigt om 17.25 uur.

La discussion des questions et interpellations se termine à 17.25 heures.